

USİAD

YIL : 14
SAYI : 59
ŞUBAT 2013

BİLDİREN

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANIDIR

2012 EKONOMİSİNE BAKIŞ SAYILAR DEĞERİN GÖSTERGESİ Mİ

PÜİS Genel Başkanı
Muhsin ALKAN:

"Tüm Akaryakıt Ürünleri Eşit
Oranda Vergilendirilmeli"

MEYED: "Meyve suyu sektörü
gelinebilecek seviyenin oldukça altında"

Vizyon Bilgi Teknolojileri

BİLGİ İŞLEM DOSTUNUZDAN
PROFESYONEL ÇÖZÜMLER

Her türlü bilgi işlem projenize donanım, yazılım ve hizmetlerimiz hakkında bilgi almadan başlamayın!

hizmetlerimiz hakkında,
detaylı bilgi almak için, lütfen bizi arayınız...

0 216 577 69 21

www.vbt.com.tr

Qualified Partner

İSTANBUL Merkez Ofis
Eski Üsküdar Yolu Cad.
Bodur İş Merkezi No:8 Kat:3
D:11 34752 İçerenköy - İstanbul

Telefon +90 216 577 69 21 PBX
Faks +90 216 577 69 25

ANKARA Şube
Çetin Emeç Caddesi 6. Cadde 64/ 9
Öveçler Çankaya / Ankara

Telefon +90 312 472 12 52 - 53 PBX
Faks +90 312 472 12 54

ADANA Şube
Cemalpaşa Mah. Fuzuli Cad.
Galleria İş Merkezi No: 364
Seyhan / Adana

Telefon +90 322 454 12 95

KOCAELİ Şube
Kocaeli Üni. Tekn. Geliştirme Bölgesi Vatan
Cad. No.83 D-5
Yeniköy, Başiskele / Kocaeli

Telefon : +90 262 341 41 21

"Güvenli teknik çözümler"

Endüstriyel tesislere ait ısı santralleri ve mekanik uygulamaları, tesis kurma, planlama, proje yapım etüd ve fizibilite konularında faaliyet gösteren **PETEK İNŞAAT**, 25 yıllık tecrübesi, uzman kadrosu ile teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek çalışmalarını sürdürecektir.

SD 110
50 x 4 x 200 cm

SD 120
50 x 4 x 200 cm

SD 130
50 x 4 x 200 cm

SD 140
50 x 4 x 200 cm

SD 150
50 x 4 x 200 cm

SD 160
50 x 4 x 200 cm

DIŞ CEPHE KAPLAMALARI

Yapılarınızın en iyi, en güvenilir dostu:
Sırf moda diye, dış etkenler dayanıksız ve pahalı kaplamalar, binanızın genel dokusu ile bir bütünlük sağlamıyor ise paranızı sakoğa atmıő olursunuz.

Peki nedir bu inçelikler...

Ulaő Polistren'in dış çephe kaplama malzemeleri binalarınıza görsel mükemeliğe ve dış etkenlere en dayanıklı malzeme olmasının yanısıra benzer ürünlere göre daha ekonomiktir.

Yıl: 14 Sayı: 59 ŞUBAT 2013
E-dergimiz ayda bir yayımlanmaktadır
Yaygın süreli yayın

ISSN 1304-0464

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ

ADINA SAHİBİ:
Fevzi DURGUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Samim UYKUSEVEN

Genel Yayın Yönetmeni
Şenol ÇARIK

Editör
Deniz TOPRAK

Görsel Yönetmen
Deniz TOPRAK

Bildiren Yönetim Yeri:
USİAD Genel Merkez:

Keskin Kalem Sok. Esen Apt. No. 6/6
Esentepe- Şişli -İstanbul
Tel: (0 212) 217 36 48
Faks: (0 212) 217 36 50
e-posta: iletisim@usiad.net
bilgi@usiad.net
www.usiad.net

Danışma Kurulu: (Alfabetik Sırayla)

Prof. Dr. Alpaslan Işıklı
Doç. Dr. Barış Doster
Prof. Dr. Emin Gürses
Prof. Dr. Eren Omay
Prof. Dr. Erol Manisalı
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Prof. Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu
Mete Akyol
Murteza Çelikel
Şefik Soyuyüce
Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel

Prof. Dr. İ. Reşat Özkan
Dr. Necip Hablernoğlu
Cevdet İnci
Onursal Başkan:
Kemal Özden

USİAD Denizli Şube:

Saltak Cad. No: 29 K: 6
Tel-Faks: (0 258) 264 27 28

USİAD İzmir Girişim Kurulu:

5709 Sk. No: 37 Karabağlar
Tel ve Faks: (0 232) 253 10 08
E-posta: tbayir@as-el.com.tr

Dergimize gönderilecek yazılar e-posta ile
iki sayfayı geçmeyecek şekilde
gönderilmelidir. Yazılardan yazarlar, reklam-
lardan firmalar sorumludur. Kaynak gösterilerek
alıntı yapılabilir.

8 KAPAK
Metalurji Mühendisi Mahmut KİPER:
Sayılar Değerin Göstergesi Değildir

10

SÖYLEŞİ

PÜİS Başkanı Muhsin ALKAN:
"Tüm Akaryakıt Ürünleri Eşit
Oranda Vergilendirilmeli"

24

SÖYLEŞİ

Yrd. Doç. Dr. Ali KONAK:
"Reel Yatırımlara Önem
Verilmelidir"

30

MAKALE

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI:
Beyaz Ekmeği Piyasadan
Kaldırmak

20

MAKALE

Prof. Dr. Cihan DURA:
Özelleştirme Değil,
Pandora'nın Kutusu...

29

MAKALE

Mustafa PAMUKOĞLU:
Yeni TTK 2013 ve 2014 Yılı
Uygulama Takvimi

34

SÖYLEŞİ

Araştırmacı-yazar Rıza ZELYUT:
"AKP'nin Osmanlısı ile gerçek
Osmanlı bir değil"

14

MEYED Genel Sekreteri Ebru AKDAĞ:

"Meyve suyu sektörü gelinebilecek seviyenin oldukça altında"

Kendi malını kullan

Kendi ülkeni zengin et

Biz ithal mallar kullandıkça, bize mal satan ülkenin üretimi, kalitesi, verimi ve kârı artıyor; kendi üretimimiz ise düşüyor. Onlar, bizim paralarımızla kendi insanlarına daha iyi sağlık ve eğitim hizmeti, daha bakımlı kentler, daha konforlu bir yaşam sağlıyor. Bizim ülkemizde üretimin ve kazancın azalması ise, yaşam koşullarımızın her gün daha da kötüye gitmesi demektir.

USİAD

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

www.usiad.net

fevzi.durgun@usiad.net

BAS KAN D A N S İ Z L E R E

Değerli dostlar,

2013 yılının ilk ayını geride bıraktık. Son dönemde gerek katıldığım programlarda, gerek söyleşilerde gerekse sohbetlerde en çok karşılaştığım soru “2012 yılı nasıl geçti” oluyor.

Sık sık dile getirdiğimiz gerçekleri yinelemek zorunda kalıyorum bu soru karşısında.

Evet, genel olarak baktığımızda 2012 zor bir yıl oldu.

Rakamlara baktığımızda büyüme bir kaç kez revize edildi. Altın payını çıkardığımızda büyümedeki gerilemenin ‘yumuşak iniş’ mi yoksa ‘sert düşüş’ mü olduğu çok iyi anlaşılıyor. Dış ticaret açığı ve cari açık sorunu devam ediyor. Ancak, bugüne kadar bu sorunları çözerken maalesef hep aspirin tedavisi uygulandı. Bunun yerine Türkiye’nin yapısal sorunlarına odaklanmak lazım.

Hep söylüyoruz, ekonomi üretmek üzerine kurulu olmalıdır. Üretim yoksa çöküş kaçınılmazdır. Bugün Türkiye üretmeyen, üretmeden tüketen bunu da borçla yapan bir ülke konumunda.

Peki, bu sorun nasıl düzelir? Üreterek çözülebilir.

Bir yandan da borçlanabilirsiniz tabi, ama bu alınan borç tüketime değil üretim yatırımına gitmelidir.

2012’yi değerlendirirken bir yandan da kısaca ekonomi tablosuna da değindim.

Geride kalan yıl böyleyken şimdi diğer soruya geliyoruz: 2013 acaba nasıl olacak?

Maalesef görünen o dur ki; 2013’te zor bir yıl olacak hatta daha zor bir yıl olacak! Çünkü 2013’e artan sorunlarla girdik.

Bugün 550 milyar doları aşan bir borcumuz var. Bu paralar ne için alındı nereye gitti, buna bakılmalı. Bu paralarla istihdam yaratılmadı, sanayi üretimi artmadı, tarım ve hayvancılık geriye gitti ve en son artık saman ithal etmeye başladık. Borçla büyüme ekono-

mide bir yöntemdir. Ama bu borcun nasıl kullanıldığı, ülkenin geleceğini ilgilendirir. Türkiye’de kredi kartı ve tüketici kredileri toplamı bugün 260 milyar lirayı geçti. Bu borç yatırım için harcanmadı. İç tüketimi canlı tutmak için harcandı. Bununla sürdürülemez bir büyüme yaratıldı. Bu borçluluk oranlarının üstüne Türkiye’de iç huzuru bozucu düzeyde gelir dağılımı adaletsizliği var. Bölgelerarası gelişmişlik açısından da Türkiye’de çok büyük farklılıklar vardır.

Özetle, 2012’nin yükleriyle ve daha da ilave yüklerle 2013’e girdik. Dünyada devam eden ekonomik sıkıntıların ülkemize yansımaları var. Bölgemizde yaşanan siyasi belirsizlikler var. Irak’ta yaşanan gergin ortam hala orada güvenli bir alan oluşturulamadı. Bunun ardından 2 senedir yaşanan Suriye sorunu var. Ve Suriye ile yaşanan kriz sonucu orada 2.5 milyar doları aşan ticari kaybımız var. Bunun yanında Suriye üzerinden diğer ülkelere yaptığımız ticarete de büyük kayıplar söz konusu.

Türkiye’nin sıcak para giriş çıkışını kurallara bağlaması lazım.

Türkiye’nin bugün sorunu kaynak yetersizliği değil, var olan kaynakların doğru kullanılamamasıdır. Türkiye için ulusal çıkarlarımız ve yerli malı diyoruz.

Her şeyi biz üretelim her şey bizim malımız olsun demiyoruz. Ama stratejik sektörlerimiz ve ulusal sanayi stratejimizin olması lazım, böyle bir sanayi politikası olmayınca, planlama yapılmıyor.

Maalesef bugün halâ, “bize plân değil pilav lazım diyen” anlayış devam ediyor.

Sizlere bu satırlarda değindiğim tablo her ne kadar içimizi karartsa da her şeye rağmen yine de 2013 yılının iyi bir yıl olmasını diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla,

Fevzi Durgun

Metaller Mühendisi Mahmut KİPER:

Sayılar Değerin Göstergesi Değildir

2012'de tüm zamanların ihracat rekoru kırıldı, ithalatımız azaldı ve cari açık bir önceki yıla göre önemli ölçüde geriledi. Bu sayılara bakınca oldukça mutlu olmamız gerekiyor. Ama biliyoruz ki sayılar kalitenin ve değer göstergesi değildir.

Pek paylaşılmayan başka sayılara bakalım. Aynı 2012'de büyüme hızı, önceki yıla göre % 9'lardan % 3'ün altına indi.

Önceki yıllarda yaptığımız değerlendirmelerde 2000'lerin başında %20'lerin üzerinde olan tasarruflarımızın milli gelire oranının %12'ler seviyesine gerilediği vurgulanmıştı.

Şimdi % 10'a düştü. Çin'de tasarruf oranının %40'larda, Kore'de %30'ların üstünde olduğu, bizde de on sene önce bu oranın %20'lerin üstünde seyrettiği düşünülürken üretmeden tüketmeyi ve rekor kıran büyüklükleri el parasıyla yaptığımız ortada.

Aralık 2012'de açıklanan IMF

Ülke Raporu bu gerçeği açık bir şekilde gözümüze sokuyor. Raporda özetle; tasarruf gücünün son 15 yılın en düşük noktasında olduğu, bunun sonucu olarak, yurt dışı kısa vadeli kaynaklara bağımlılığın yüksek oranda arttığı ve yatırım ve üretimin tamamen bu kaynaklarca belirlenme noktasına geldiği vurgulanıyor ve önümüzdeki beş yıllık dönemde, nüfus artış hızı hariç tutulduğunda, Türkiye'nin yıllık ortalama yüzde 2-2.5 aralığında büyümesinin beklendiğinin altı çiziliyor.

Kısaca, Türkiye tasarruf yapmıyor, yatırıma kaynak aktarmıyor, dış kaynağa bağımlılığı artıyor ve dolayısıyla sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme göstermiyor.

İMALAT SANAYİMİZ NE DURUMDA?

Türkiye'nin yüksek katma değerli üretime dayalı bir büyüme stratejisi olduğu çok kuşkuludur. 2000'lerin başında imalat sanayi

brüt katma değerinin milli gelir içindeki payının en yüksek olduğu ilk 15 ülke içinde Türkiye vardı. Şimdi yok. 2000'lerde banka kredilerinin yarısı imalat sanayi tarafından kullanılırken, şimdi bu oran %20'ye gerilemiş durumda. O zaman, demir-çelikte, otomotivde, televizyonda rekor kıran üretim sayılarına ne demeli.

Aynı şey; sayılar kalitenin ve değer göstergesi değildir.

Tüm açıklanan kocaman sayıların yıldızları kazındığında bu gerçek ortaya çıkıyor. Bir örnek, demir-çelikte üretim ve ihracat rekorları kırıyoruz. 2011 yılında, 34,1 milyon ton ham çelik, 31,9 milyon ton nihai mamul üretimi gerçekleştirmiş ve 17 milyar dolar tutarında çelik ihraç etmişiz. Geçtiğimiz yıllarda gerçekleştirilen atılımlar sayesinde ülkemiz dünyanın en büyük 8. çelik üretim merkezi haline gelmiş. Ama madalyonun bir de öbür yüzü var. Dünyadaki en büyük çelik ihracatçısı ülkelerin birim fiyatlarına bakınca başka

gerçekler ortaya çıkıyor. Türkiye, çelik ihracatında 11. sırada iken birim fiyatta 36. sırada yer alıyor ve fiyatlarımız dünya ortalamasından tonda yaklaşık 500 dolar daha aşağılarda seyrediyor.

Diğer bir yıldız sektöre, otomotiv bakalım. 25-30 sene önce otomotivde mekanik sistemler ağırlıktayken önemli bir yan sanayi yetkinliği kazanmış ve büyük bir yerlilik oranı yakalamış olan ülkemizde otomotiv sanayi, önce elektronik ardından da mikroelektromekanik sistemlerin (MEMS) ağırlık kazanması ile bu gelişmeye ayak uyduramamıştır. Bir ülkede kaç adet otomobil üretildiğinden daha önemli olan otomobilde hangi kritik teknoloji setlerine sahip olduğuna ve bunlarla hangi ürün gruplarının küresel tedarikçisi konumunda bulunulduğudur. Bu bakımdan iyi bir gelişme gösterdiğimizizi söylemek zordur.

Bir diğer önemli sektöre, televizyona bakalım. Çok iyi bir zamanlama ve coğrafi konumumuzu çok iyi kullanarak tüpü televizyon dönemini yakaladık ve başta Avrupa olmak üzere büyük pazar yarattık. Yeni görüntüleme teknolojileri bağırbağır geldi ve biz buna ayak uyduramadık, tabiri caizse artık otomotivdeki gibi montajcı konumundayız.

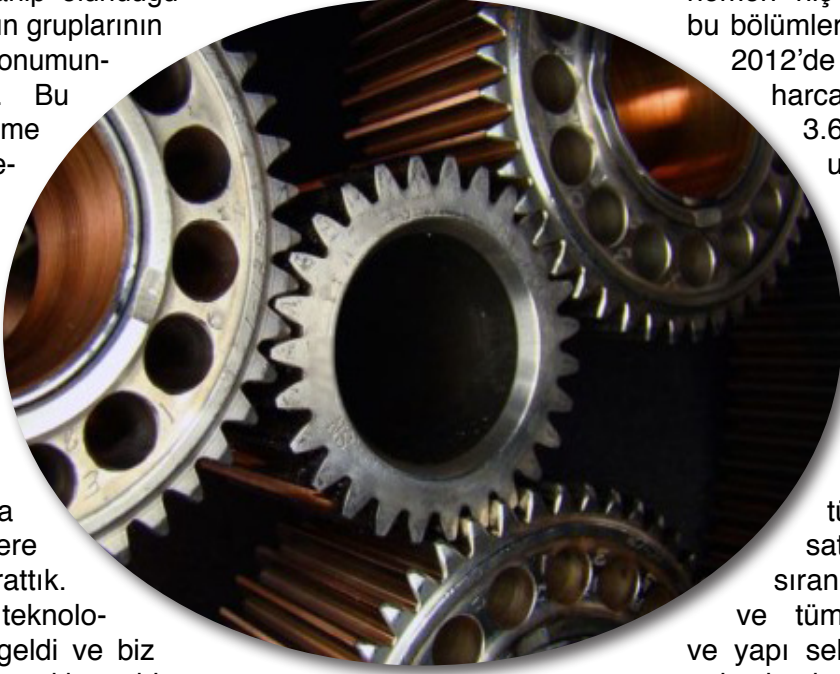
Örnekler çok. Strateji belgelerinde Avrasya'nın makine üretim üssü olma hedefi var. Oysa bu alanda açık ara net ithalatçiyız ve daha da kötüsü demir-çelik, seramik gibi önemli sektörlerimizde tüm makineleri ithal ediyoruz. Sonuçta; Türkiye kilogramı 1.5 dolarlık mal üretebiliyor. 2023 hedefimiz ilk 10 ekonomi arasına girmek.

İlk on ekonomi ise kilogramı 3.5 dolarlık mal üretiyor. Daha da kötüsü biz 1.5 dolarlık malı ancak önemli ölçüde 3.5 dolarlık mal ithal ederek üretebiliyoruz.

BİLİM-TEKNOLOJİ-SANAYİ

DIYE BİR MESELEMİZ VAR MI?

Bilim, teknoloji ve sanayi artık birbirinden çok etkilenen ve birbirine önemli girdiler sağlayan kavramlardır. Bu gelişmeye bağlı olarak dünyadaki planlara baktığımızda bu üç kapsamın olabildiğince birlikte ele alındığını ve bu planlarda araştırma-teknoloji geliştirme ve inovasyon (ATGi) eko-sistemini yaratmanın en önemli ajandayı oluşturduğunu görüyoruz. Ülkelerin ekonomik başarısı; stratejik öncelikler çerçevesinde planlanmış, uzun vadeli ve yeterli yatırımlarla, tutarlı ve kararlı bir şekilde ilgili tüm aktörlerle birlikte oluşturulan yük-

sek katma değerli üretimi hedefleyen Bilim-Teknoloji ve Sanayi politikalarına ve bunların yol haritalarına bağlıdır. Çoğu ülkenin kalkınma deneyimlerinde öncü sektörlerin oluşumunun ve özel bir şekilde desteklenerek gelişmelerinin sağlanmasının öndekileri yakalama ve küresel rekabetçilik politikalarında kritik bir rol oynadığı bilinmektedir.

Dünyada bazı sektörlerde yıllar artık aylar mertebesine inmiş durumdadır. Bunlar aynı zamanda en çok fırsatların olduğu alanlardır. Örneğin biyoteknoloji.

2008'de ABD'de sadece biyolojik bilim araştırma ve geliştirme

faaliyetleri için 32 milyar dolar harcanmıştır. Bu alanın en önemli özelliklerinden biri temel araştırmalardan başlayan bir gelişme silsilesi izlemesidir. Bilindiği gibi, temel bilimlerin olmadığı yerde mühendislikte olmaz. ABD liderliğini temel bilimlere borçludur. Güney Kore ve Çin temel bilimlere ayırdıkları bütçeyi 2 misline çıkarmışlardır.

Oysa ülkemizdeki hükümet programlarına bakıldığında bu konuların gündemde olmadığı görülmektedir. Temel Bilimlere ayrılan kit kaynaklar daha da azalmakta, bu gelişmelerin bir sonucu olarak üniversitelerin temel bilim bölümlerine (FKM Biyoloji) hemen hiç talep olmamakta ve bu bölümler hızla kapanmaktadır.

2012'de bizim toplam Ar-Ge harcamamız ise yaklaşık 3.65 milyar dolara ancak ulaşmıştır.

Plan ve programlara bakıldığında sadece ve sadece "kentsel dönüşüm" adı altında bir imar ve arsa rantı çılgınlığı yaşandığı görülmektedir. Ülkenin tüm sanayi varlıkları satıldıktan sonra, şimdi sıranın topraklara geldiği ve tüm ekonominin inşaat ve yapı sektörüne dayandırıldığı anlaşılmaktadır.

Bu çok tehlikeli gidiş, şimdilik kalite ve değer göstergesi olmayan koca koca sayılarla ve kritik bir büyüklüğe ulaşması zor, kökü bize ait olmayan kimi buluşlarla pompalanan umutlarla yaratılmaya çalışılan imaj ve illüzyonlarla maskelenmektedir. Ama bu gidişin sonunda zaten önemli sorunları olan sanayimizin ve zaten çok yetersiz olan bilim ve teknoloji stokumuzun dünyadaki gelişmelerin daha da uzağına düşeceğini anlamamız gerekiyor. Zaten bilim-teknoloji ve sanayi diye bir meselemiz kalmadıysa o zaman bu yazılanlar da boşuna.

PÜİS Genel Başkanı Muhsin ALKAN:

“Tüm Akaryakıt Ürünleri Eşit Oranda Vergilendirilmeli”

Türkiye gündeminden hiç düşmeyen akaryakıt kaçakçılığı ve Türkiye ekonomisine zararları konusunu Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS) Genel Başkanı Muhsin Alkan ile konuştuk. Alkan, akaryakıt kaçakçılığında “Bataklık dururken, sivrisineklerle uğraşmak” hatasına düştüğünü ve ülkemizde akaryakıt ürünlerine uygulanan vergilerin farklılık göstermesinin kaçakçılığın en önemli nedenlerinden biri olduğunu vurguladı. PÜİS Genel Başkanı Muhsin Alkan ile akaryakıt kaçakçılığını ve çözümü üzerine gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi ilginize sunuyoruz.

SÖYLEŞİ: Deniz Toprak

Akaryakıt kaçakçılığıyla ilgili uzmanlar devletin her yıl milyonlarca dolar zarar ettiğinden bahsediyorlar. Öncelikle akaryakıt kaçakçılığı ile ilgili neler söyleyeceksiniz?

Akaryakıt sektöründe, akaryakıtın “sınır ticareti” kapsamına alındığı 1991 yılından itibaren amaçlanan olumlu gelişmenin yanında, maalesef illegal bir yapı da oluşmuş, bunu oluşturanlara büyük rant sağlayan bu illegal yapı her seferinde başka yöntemler bularak bugüne kadar artan bir hızla varlığını sürdürmeye devam etmiştir.

Devlet hazinesini her yıl milyarlarca lira zarara uğratan, akaryakıt sektöründe öldürücü nitelikte haksız rekabet yaratan, çevre ve insan sağlığına zarar veren bu illegal yapının sonlandırılması

için bugüne kadar başta ulusal marker ve yazarkasa olmak üzere onlarca tedbir alındı, birçok yeni uygulama devreye sokuldu. Ne ulusal marker, ne yazarkasa, ne de alınan ilave

polisiye tedbirler, bu sorunun çözümünde ne yazık ki yetersiz kaldı.

Peki, 10 numaralı yağlarlar ilgili neler söyleyeceksiniz?

Öte yandan, akaryakıt kaçakçılığının içinde ciddi bir yeri olan '10 numaralı yağ' adı altında yapılan illegal faaliyetlerin önlenmesi için de Maliye Bakanlığı'nın öncülüğünde hazırlanan 9 Ekim 2012 tarihli mevzuat değişikliği, geç atılmış bir adım olmakla birlikte, bu sorunun çözümünde çok önemli katkı sağlayacaktır. Bu mevzuat değişikliğiyle tecil terkin sistemi terk edilmiş, bunun yerine ÖTV iadesi sistemi getirilmiştir. Bu mevzuat değişikliğini gerçekleştiren, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e ve bürokratlarına, 10 numaralı yağ adı altında yürütülen kaçakçılık faaliyeti karşısında inim inim inleyen binlerce bayi adına teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Ancak, akaryakıt harici ürünlerden alınan ÖTV ile akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV'nin eşitlenmesi talebimizi hala devam ettirdiğimizi de buradan Maliye Bakanlığı'na duyurmak isterim. Bu önerimiz hayata geçirildiği takdirde, 10 numaralı yağ adı altında yapılan kaçakçılık sorununun önlenmesi için mevzuat açısından gerekli sağlıklı yapı tamamlanmış olacaktır.

“AKARYAKIT BAYİLERİ BÜYÜK MAĞDURİYET YAŞAMAKTADIR”

10 numara yağ sorunun çözümü aynı zamanda akaryakıt sorunun çözümü de denebilir mi?

10 numara yağ sorunu akaryakıt kaçakçılığının sadece bir kısmını oluşturuyor. Bu nedenle 10 numaralı yağ sorununun çözülmesi, akaryakıt kaçakçılığının önlenmesinde önemli bir adımdır, ancak tek başına yeterli değildir.

Kaçaktan akaryakıt bayileri maruz oldukları öldürücü boyuttaki haksız rekabet nedeniyle büyük mağduriyet yaşamaktadır. Bu kaçak nedeniyle hemen tamamı ülkenin en sağlıklı işverenleri olan akaryakıt bayileri, satış yapamaz ve kar edemez bir noktaya gelmişlerdir. Bunun sonucunda da hızla mesleklerini terk etmektedirler.

Dolayısıyla devlet hazinesinden sonra akaryakıttaki kaçaktan en fazla zarar gören kesim akaryakıt bayileridir. Bu gerçeğe rağmen, bugüne kadar akaryakıttaki kaçağı

önleme adına yapılan tüm görüşmelerde bayi kesimi daima göz ardı edilmiştir. Bunun sonucunda gelişen nokta ortadadır. Kaçak önlenememiştir.

“DENETİM VE YAPTIRIM SADECE LEGAL KESİME”

Akaryakıtta kaçakçılığın önlenememesinin sebebi nedir?

Bu sebebi dört maddede sıralayabiliriz. Birinci olarak denetimlerin ve yaptırımların sadece legal kesim üzerinde yapılması: Geçmişten bugüne bakıldığında, akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi için alınan tedbirler ve yapılan denetimler sadece kayıt içindeki kesime yöneltilmiştir. Oysa kaçak, esas itibarıyla illegal kesimde hüküm sürmektedir. Örneğin, akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi için lisans, yazar kasa, otomasyon, ulusal marker vb. gibi tedbirler, yıllardır bu işi sağlıklı bir şekilde yürüten, tamamı kayıt içinde olan akaryakıt istasyonlarına getirilmiştir. Oysa akaryakıt bayilerinin tamamına yakını sağlıklı çalışan ve kayıt içinde olan işverenlerdir. Dolayısıyla

bu kesime getirilen ve büyük maddi külfetlere mal olan bu yaptırımlar yerine, kayıt dışında olan kesimin üzerine gidilmelidir.

İkinci olarak denetimlerin etkili ve sürekli olmaması: Denetimler, maalesef akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi yerine lisans, belediyeler tarafından verilen ve kontrolü de belediyelerin yetki ve sorumluluğunda olan İşyeri Açma Belgesi gibi belgelerin kontrolü üzerine yoğunlaştırılmaktadır. Böylece, özellikle EPDK, ana görevi olan düzenleme ve denetleme görevlerinden uzaklaşmış ve bu görevlerini yeteri ölçüde yapamamıştır. Bunun yanı sıra, bu işle görevli kamu kurumları arasında işbirliğinin yeterince sağlanamaması da kaçakla mücadelede önemli bir engel teşkil etmektedir. Dolayısıyla EPDK'nın, lisans, İşyeri Açma Belgesi gibi belgelere ayırdığı mesaisi, kaçak akaryakıtın önlenmesi için ayrılmalı ve bu işle görevli kamu kurumları arasında gerekli işbirliği ve koordinasyon bir an evvel sağlanmalıdır.

Üçüncü olarak maliyetin altındaki satışların önleneme-

mesi: Legal emtia ile illegal emtia arasındaki fiyat makasının açılması, kaçığın boyutu ile doğru orantılıdır. Bir başka ifadeyle fiyat makası açıldıkça, kaçığın boyutu da büyümektedir. Bu makas ise haksız rekabet denen mekanizmanın devreye girmesi sonucunda hızla açılmaktadır. Dolayısıyla bu makasın açılmasını önleyecek tedbirler alınmalı ve bu tedbirlerden hiçbir şekilde taviz verilmemelidir. Yapılması gereken, her şeyden önce maliyetin altındaki satışları önleyecek mevzuat değişikliğinin gerçekleştirilmesidir. PÜİS

olarak teklif ettiğimiz ve halen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda görüşme aşamasında olan mevzuat değişikliği önerimizde yer alan "Petrol Piyasasında fiyatlar her aşamada piyasada serbestçe oluşur. Rafinerici, dağıtıcı ve bayi lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar tavan ve taban fiyat olarak Kuruma bildirilir. Lisans sahipleri ürün maliyet bedelinin altında bir taban fiyat beyan edemez ve beyan edilen taban fiyatın altında bir fiyat uygulayamaz." hükmünün acilen mevzuat hükmü haline getirilmesi gerektiği

kanaatindeyiz. Doğal olarak bu mevzuat düzenlemesinin gerçekleştirilmesinin akabinde, denetimlerin etkili ve sürekli olması da büyük önem arz etmektedir.

Son olarak ise akaryakıt ürünlerine farklı vergi oranı uygulanması: Ülkemizdeki akaryakıt ürünlerindeki kaçığın en önemli nedenlerinden biri ise akaryakıt ürünlerine uygulanan vergilerdeki farklılıktır. Özellikle hava ve deniz taşıtlarına verilen yakıtlara Özel Tüketim Vergisi uygulanmaması, ne yazık ki, bu uygulamadan amaçlanan faydadan çok, devlet hazinesine ve akaryakıt sektörüne zarar getirmiştir. Dolayısıyla acilen tüm akaryakıt ürünlerinden eşit oranda vergi alınması sağlanmalıdır. Hava ve deniz taşıtlarına teşvik veya sübvansiyon amaçlanıyor ise bu amaç vergi iadesi şekli ile tesis edilmelidir. Nitekim yıllarca bu sektörün kanayan yarası olan 10 numaralı yağ adı altında yapılan akaryakıt kaçakçılığı, Maliye Bakanlığı'nın önerisi ile Bakanlar Kurulu'nun 9 Ekim 2012 tarihli Kararı sonucunda tecil/terkin sistemi yerine vergi iadesi sistemine dönülmesiyle hızla azalmaya ve hatta bitme noktasına gelmiştir. Ancak bu konuda önemli olan, buna benzer kararların mümkün olduğunca hızlı alınabilmesidir.

“ULUSAL MARKER MUTLAKA TAKLİT EDİLEMEZ NİTELİKTE OLMALIDIR”

Kaçakçılığın önlenmesi için ne gibi önlemler alınmalıdır?

Bu dört ana önerimizin yanında, akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi için Sendikamızın öngördüğü diğer önlemler vardır onları da şöyle sıralayabiliriz:

İlk olarak bataklıklar kurutulmalıdır: Akaryakıt ka-

çakçılığı ile mücadelede "Bataklık dururken, sivrisineklerle uğraşmak" hatasına düşülmüş ve örneğin otomasyon uygulamasında 12 bin 500 istasyona otomasyon uygulanırken, 100 civarındaki dağıtıcı terminallerinde bu uygulamaya geçilememiştir. Dolayısıyla dağıtıcı terminallerine de daha fazla zaman kaybedilmeden acilen otomasyon sistemi kurulmalıdır.

Bir diğer yapılması gereken Ulusal marker DNA'lı hale getirilmesidir: Ulusal markeri 5015 sayılı Kanun'un yapım aşamasında öneren kuruluş PÜİS'dir. Amaç, denetimlerde ilk saptamayı anında yapabilmek idi. Ancak ulusal markerin bileşim ve üretimi, DNA'lı yani taklit edilemezliği, dağıtımı, karışımı ve denetimi aşamalarında çok ciddi hatalar yapılmıştır. Ulusal marker adeta akaryakıt analizinde tek gösterge olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla acilen yeniden ele alınarak amacı gözden kaçırmadan, DNA'lı, taklit edilemez yeni bir ulusal marker üretilmeli veya ürettirilmeli, buna ait yeni bir mevzuat ve uygulama başlatılmalıdır. Ancak en önemlisi, ulusal marker mutlaka taklit edilemez nitelikte, kısacası DNA'lı olmalıdır.

Yukarıdaki maddedeki ulusal marker mevzuat ve uygulamalarındaki hatalar, denetim mekanizmasında da çok ciddi engeller doğurmuş ve denetimi hantallaştırmıştır. İncelendiğinde görülecektir ki, bugün dahi akaryakıt analiz sonuçları 3 aydan uzun sürelerde alınabilmektedir. Bu süreç mutlaka kısaltılmalıdır. Bunun için de yukarıda değindiğimiz üzere ulusal markerin mevzuat ve uygulamalarındaki

değişiklikler yapılırken, öte yandan tahlil için yeni laboratuvarlar hızla tesis edilmelidir. Yılda milyarlarca Türk Lirası hazine kaybına yol açan bu illegal yapıdan kurtulmak amacıyla laboratuvar tesisi için harcanacak bedelden kaçınılmamalıdır.

Ulusal markerde yapılan bir başka hata ulusal marker kontrol cihazlarının dağıtımındaki cimriliktir. Bu da aşılmalı ve

ulusal marker kontrol araçları da hızla artırılmalıdır. Burada da yukarıdaki maddede olduğu gibi yapılacak tasarruf, neticede devlet hazinesinin çok daha büyük zararlara uğramasına yol açmaktadır.

Akaryakıt kaçakçılığının önlenmesine dair devletin çalışmaları var mı?

"Akaryakıt kaçakçılığı ile etkin mücadele" hemen her siyasi partinin Parti Programı'na giren ve yürütme görevini üstlenen bütün hükümetlerin de ekonomik programlarında yer alan değişmez bir hedef

haline geldi. Bu hedef son 10 yılın da en önemli hedeflerinden biri oldu ve kaçakçılıkla mücadele konusunda en radikal tedbirler bu son 10 yılda alındı. Alınan tedbirler arasında önemli yer tutan 6 maddelik Başbakanlık Genelgesi de 4 yıl önce yayınlandı. Ancak rantın büyük olması ve özellikle mevzuat ve denetimdeki bazı eksiklikler nedeniyle akaryakıt kaçakçılığı büyük bir hızla devam etti.

Nihayet 23 Ağustos 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 18 maddelik Başbakanlık Genelgesi ile akaryakıt kaçakçılığının önlenmesi için yeni tedbirler alınması öngörüldü. Genelge ile Ülkemiz hazinesini her yıl milyarlarca lira vergi kaybına uğratan, sektörümüzde öldürücü boyutta haksız rekabete neden olan, çevre ve insan sağlığına zarar veren bu illegal faaliyetin ilgili tüm bakanlıklar ve kurumlar tarafından yapılacak mevzuat düzenlemeleri ve alınacak tedbirlerle bir an önce bitirilmesi hedefleniyor. Hükümetimizin bu konudaki kararlılığı,

yıllardır bu konuda büyük mücadeleler veren PÜİS camiasını da ziyadesiyle mutlu etti. Kaçakçılık ile daha etkin mücadele için özel bir ekip oluşturulması, online takip sistemleri kurulması, mevzuat düzenlemeleri gibi tedbirlerin hızla alınmasını öngören Genelge'nin gereklerinin bir an önce yerine getirilmesini bekliyoruz. Akaryakıt kaçakçılığının belki de en fazla mağdur ettiği akaryakıt bayilerinin bu yönde atılacak her türlü adıma sonuna kadar destek vereceğinin altını çizmek isterim.

MEYED Genel Sekreteri Ebru AKDAĞ:

“Meyve suyu sektörü gelinebilecek seviyenin oldukça altında”

Meyve Suyu Endüstrisi Derneği (MEYED) Genel Sekreteri Ebru Akdağ, meyve suyu sektörünü USİAD Bildiren’e değerlendirdi. Türkiye’de toplam meyve suyu ve benzeri ürünlerin tüketiminin 2011’de yaklaşık 921 milyon litreyken, 2000’li yılların başından bu yana ilk defa daralarak 900 milyon litreye geldiğini belirten Akdağ, “İhracatımız her geçen gün artıyor olsa da, gelinecek seviye, gerekli yapısal düzenlemeler ve teşviklerin uygulamaya konulması durumunda, gelinebilecek seviyelerin oldukça altındadır” dedi.

SÖYLEŞİ: Şenol Çarık

Ülkemiz meyve suyu sanayisinin önünde çok büyük ihracat potansiyeli yattığına işaret eden Ebru Akdağ, meyve suyu üreticilerinin uluslararası ticarete rekabet edebilmesinin önünde yer alan yapısal ve girdi maliyetleri gibi birçok engelle mücadele ettiğini de sözlerine ekledi.

Türkiye’de toplam meyve suyu ve benzeri ürünlerin tüketimi ne oranda. Bize bu konuda biraz bilgi verebilir misiniz?

Meyve suyu ve benzeri ürünlerin tüketimlerine ilişkin bilgi vermeden önce, var olan dört kategoriye (% 100 meyve suyu, meyve nektarı, meyveli içecek, aromalı içecek) tanımlamak doğru olacaktır. Çünkü maalesef ülkemizde yanlış alışkanlıklar sonucunda tüketicilerin çok büyük çoğunluğunun bu dört katego-

riyi birden “meyve suyu” olarak algılaması büyük bir kavram kargaşası yaratmaktadır. Her ne kadar bu ürünler hijyenik şartlarda üretilmiş, güvenilir gıda kapsamında olsalar da, besin değerleri ve içerikleri bakımından birbirinden farklılık gösterirler. Dolayısıyla önemli olan bu ürünlerin ne olduğunun bilinerek, ihtiyaca göre seçim yapılmasıdır. AB’de olduğu gibi, ülkemizde de meyve suyu ve benzeri ürünler, Türk Gıda Kodeksi gereğince içerdikleri meyve oranına göre dört ana kategoriye

ayrılmaktadır. Bunlardan ilki tamamen meyveden dönüşen ve meyve oranı % 100 olan meyve suyudur. % 100 meyve suyuna koruyucu katkı maddesi, şeker ya da tatlandırıcı katılmaz. İkinci kategori ise, minimum meyve oranı üretildiği meyveye göre değişen ve yasal olarak belirlenmiş olan meyve nektarıdır. Limon, vişne gibi tatlarının çok ekşi olan ya da şeftali kayısı gibi çok yoğun kıvamlı olan bazı meyveleri, % 100 meyve suyu olarak tüketmek uygun değildir. Bu nedenle bu meyvelerin suları belirli bir miktar suyla seyreltilir ve tat dengesini korumak için şeker ilave edilir. Bu kategori meyve nektarı olarak isimlendirilmekte olup, nektarlara eklenmesine izin verilen şeker miktarı ve minimum meyve oranı yasal olarak Türk Gıda Kodeksi'nce belirlenmiştir. Meyve suyu ve meyve nektarına koruyucu katkı maddesi eklenmesine yasal olarak izin verilmemekte, gelişen teknoloji sonucunda da buna gerek duyulmamaktadır. Meyve suyu ve meyve nektarı meyveye en yakın iki kategoridir. Diğer kategoriler ise % 10-24 arasında meyve oranına sahip meyveli içecek ve % 0-9 oranında meyve oranına sahip olan aromalı içeceklerdir.

Türkiye'de toplam meyve suyu ve benzeri ürünlerin tüketimi 2011 yılında yaklaşık 921 milyon litreyken, 2000'li yılların başından bu yana ilk defa daralarak 900 milyon litreye gelmiştir. Yine % 100 meyve suyu ve meyve nektarının tüketim miktarı 2012 yılına kadar istikrarlı bir şekilde artarak 678 milyon litreye yükselmişken, 2012 yılı tahminine göre yaklaşık 600 milyon litreye gerilemiştir.

Peki, ülkemizde kişi başına düşen meyve suyu tüketimi ne durumda?

Meyve suyu ve benzeri

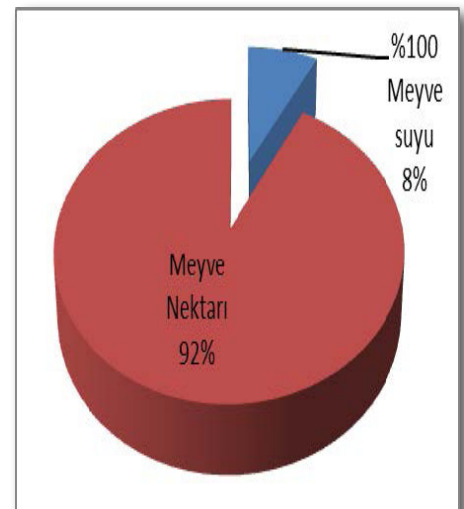
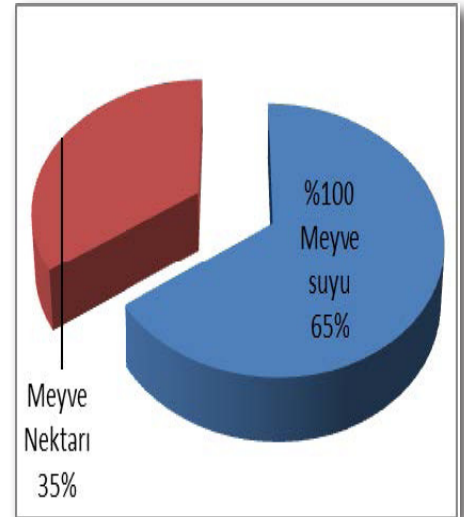
ürünlerin (% 100 meyve suyu, meyve nektarı, meyveli içecek, aromalı içecek) kişi başına yıllık ortalama tüketimi 12 litre civarındadır.

Ülkemizde % 100 meyve suyu ve nektarı tüketimi yıllık ortalama kişi başına 8 litre civarındayken bu miktar ABD ve AB'deki gelişmiş pazarlarla kıyaslandığında oldukça düşüktür. Örneğin AB'nin kişi başına ortalama tüketimi 23 litre, AB içindeki gelişmiş pazarlardan Almanya'da 34 litre, Kanada'da 52, ABD'de 43 litre civarındadır. Ayrıca meyve suyu ve meyve nektarının kendi içindeki tüketim dağılımına bakıldığında Türkiye ve AB'nin çok farklı bir tabloya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, AB'deki tüketicilerin tercih dağılımının % 65'i %100 meyve suyundan, kalan % 35'lik kısmı ise meyve nektarından yanayken, ülkemizdeki tüketimin % 92'sini meyve nektarı, % 8'ini ise % 100 meyve suyu oluşturmaktadır.

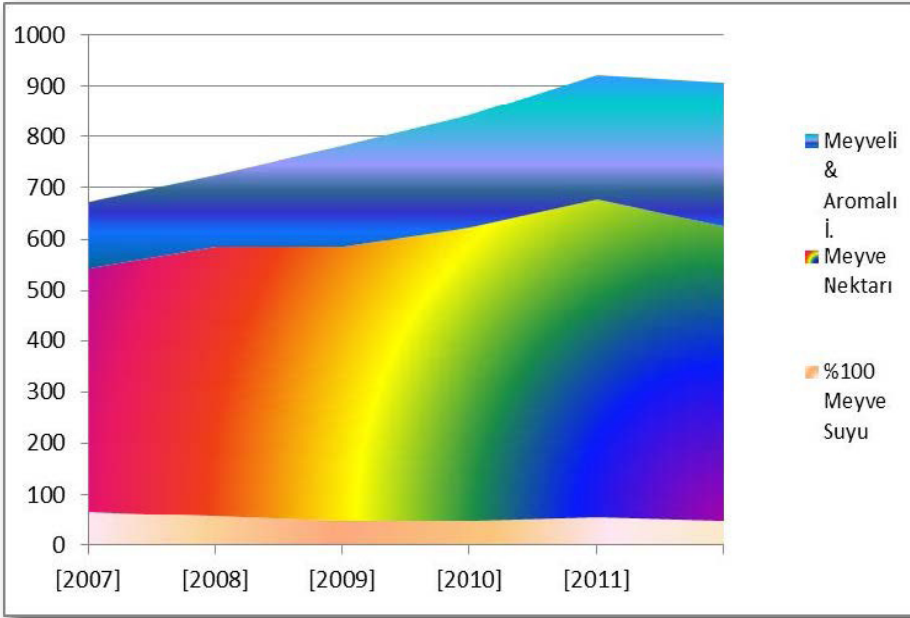
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün küresel beslenme stratejisinin anahtar önerilerinden biri, günde 400 gram meyve ve sebze tüketilmesi. Bu yaklaşım, ABD'de ve AB'de uygulanan "5 a day" kampanyalarının temelini oluşturuyor. AB'de "5 a day" programlarının uygulandığı ülkeler arasında Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İtalya, Norveç, İsveç, İspanya, Polonya, İngiltere ve İrlanda yer alıyor. Bu kapsamda sağlıklı bir beslenme için günde en az 5 porsiyon meyve ve sebze tüketilmesi öneriliyor. Bir bardak meyve suyunun da bir porsiyon, günlük meyve gereksiniminin 1 porsiyonunu karşılayabileceğinin altı çiziliyor. Ülkemizdeki tüketimle kıyaslanamayacak kadar yüksek seviyelerde olan ABD ve AB ülkelerinde dahi, devlet öncülüğünde uygula-

nan okul meyve programları ve "5 a day" kampanyaları kapsamında günde 1 bardak meyve suyu ve 3 porsiyon meyve tüketimi teşvik edilmektedir. Meyve suyu tüketimin önerilenin altında kaldığı vurgulanan bu ülkelerdeki tüketim seviyelerinin ülkemizdekilerin 3 ila 5 katı arasında olması dikkat çekicidir. Sonuçta, sağlıklı beslenme kapsamında günde 1 bardak meyve suyu tüketimi önerilirken, biz haftada 1 bardak meyve suyu dahi içmemekteyiz.

AB Tüketim Dağılımı – MS & MN Türkiye Tüketim Dağılımı – MS & MN

En çok tüketilen meyve suyu çeşitleri neler, ve kaç litre tüketiliyorlar?

Ülkemizde tüketimin % 68'i meyve nektarı, % 6'sı % 100 meyve suyu ve geri kalan % 26'sı da meyveli ve aromalı içeceklerden oluşmaktadır.

Bu kategoriler arasında tat dağılımı farklılık göstermektedir.

% 100 meyve suyu (2011 dağılımı):

% 100 meyve suyunda en çok tercih edilen % 45'lik pay ile elma suyudur. Bunu sırasıyla portakal suyu (% 16), elmalı diğer karışımlar (% 8), domates ve üzüm (% 6) takip etmektedir.

Meyve Nektarı (2011 dağılımı):

En çok tüketilen kategori olan meyve nektarında tat dağılımı ise tamamen farklıdır. Meyve nektarlarında tüketicinin seçimi her zaman üç ana tat üzerine yoğunlaşmıştır. Bunlar % 34'lük paya sahip olan şeftali, % 26'lük pay ile vişne ve % 14'lük payı ile kayısıdır.

Meyveli ve Aromalı İçecekler (2011 dağılımı):

Meyveli ve aromalı içeceklerde de, 2008 yılına kadar en çok tercih edilen tatlar şeftali, kayısı ve vişneyken; 2007 yılsonunda pazara hızlı bir giriş yapan limonata (% 10 meyve içeren meyveli içecek) tat dağılımını tamamen değiştirmiştir. Şöyle ki 2007 yılında % 0.9 gibi küçük

bir paya sahip olan limonata 2011 yılında payını % 35'e yükseltmiştir. Limonatayı yine şeftalili, kayısı ve vişneli tatlar izlemektedir.

Türkiye'de kaç çeşit meyve suyu bulunuyor?

Türkiye'de, AB'de olduğu gibi, yukarıda bahsedilen 4 ana kategori bulunuyor (%100 meyve suyu, meyve nektarı, meyveli içecek, aromalı içecek).

Farklı tatlarla ilişkin çeşitlendirmelere bakarsak, her geçen gün tüketicilere farklı damak tatlarına hitap edecek birçok seçenek sunulduğunu görüyoruz. Ülkemizdeki yetiştirilen meyve çeşitliliği, meyve suyu endüstrisinin AB'deki en gelişmiş teknolojileri kullanıyor olması ve yüksek bilgi birikimi sayesinde, ürün çeşitlendirmesi de yüksek düzeyde. Aşağıda sıralayacağım tüm meyveler ve bunların karışımları farklı çeşitler için meyve suyu ve benzeri ürünler içerisinde kullanılıyor:

Değer (Milyon Dolar)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
İhracat	103,6	160,3	131,3	105,5	174,2	221
İthalat	23,5	34,5	35,6	17	23,7	28,9
Dış Ticaret Fazlası	80,1	125,8	95,7	88,5	150,5	192,1

Elma, şeftali, kayısı, vişne, portakal, üzüm, nar, domates, limon, çilek, armut, erik, ayva, karadut, mango.

Dünya'da meyve suyu sektörünün büyüklüğü (Cirosal ve tonaj olarak) ne oranda?

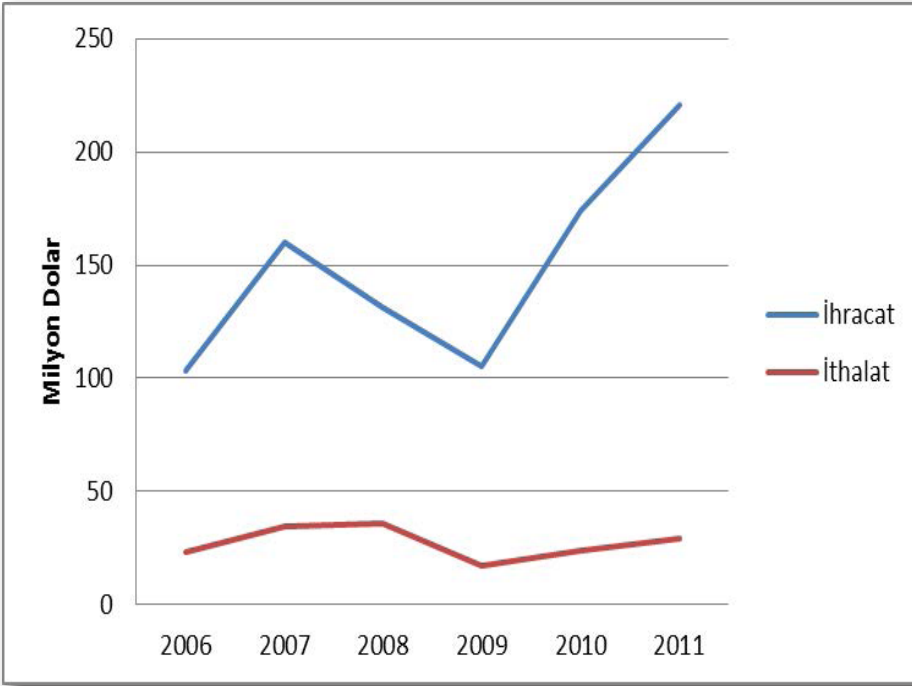
Ekonomi Bakanlığı verilerine göre meyve suyu sektörü 62 milyar litrelik küresel pazar gücüne sahip ve yapılan projeksiyonlara göre meyve suyu sektörünün Dünya çapında büyümesi beklenmektedir. Dünya meyve suyu ihracatı 13 milyar dolar değerindedir.

Türkiye'nin dünya meyve suyu sektöründeki sıralaması nasıl?

Meyve cenneti olarak adlandırılan ülkemizin, açıkladığım gibi bir çok avantajı olmasına rağmen, dünya ihracatından sadece % 1.7 pay alabilmektedir. Ülkeler itibariyle Dünya meyve suyu ihracatı sıralamasında Brezilya birinci olup, onu sırasıyla Hollanda, ABD; Belçika, Almanya, Çin, İspanya, İtalya, Polonya ve Tayland izlemektedir. Çok büyük bir potansiyeli ve üretim gücü olmasına rağmen, ham madde teminindeki dar boğaz nedeniyle Türkiye henüz ilk ona girememiştir.

Türkiye'nin meyve suyu ihracatı? En çok hangi pazarlara yapılıyor?

Türkiye meyve suyu sanayi, Avrupa ile kıyaslandığında, teknoloji bakımından yapılanmasını hızla geliştirerek eşit düzeye gelmiş olsa da, görece olarak genç bir sektördür. Türkiye meyve suyu

sanayinin ihracat bakımından çok büyük bir potansiyeli bulunmaktadır. Şimdiden meyve suyu ihraç edilen ülke sayısı 151'e ulaşmıştır. Son 5 yıla bakıldığında ise, meyve suyu sektörünün ihracatı iki katından fazla artarak, 104 milyon dolardan, 221 milyon dolara (2011 yılı) yükselmiştir. 2012 yılında ise, tüm zorluklara rağmen 230 milyon dolar seviyesine yükselmesini bekliyoruz. Bu da Türkiye'nin ürünlerinin küresel meyve suyu pazarında büyük ölçüde kabul gördüğünün ve fiyat rekabeti şansımızın artması durumunda, ihracatımızın geometrik olarak büyüme olanağına sahip olduğunun göstergesidir. İhracatımız her geçen gün artıyor olsa da, gelen seviye, gerekli yapısal düzenlemeler ve teşviklerin uygulamaya konulması durumunda, gelinebilecek seviyelerin oldukça altındadır. Bu da ülkemizin önünde, Avrupa ve Orta Doğu'nun en önemli meyve suyu konsantresi tedarikçisi olabilmek gibi çok önemli bir fırsat olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin başlıca ihracat pazarı Avrupa'dır, ancak son yıllarda diğer gelişen pazarlara da açılım yapılmaktadır. Türkiye'nin ihracat yaptığı başlıca ülkeler sırasıyla; Almanya, Hollanda, İngiltere, ABD, Belçika, İtalya, Avusturya, Fransa, Rusya Federasyonu ve Polonya'dır.

Yukarıda bahsettiğim gibi ülkemiz meyve suyu sanayisinin önünde çok büyük ihracat potansiyeli yatmaktadır. Türkiye'deki meyve suyu üreticileri, uluslararası ticarete rekabet edebilmelerinin önünde yer alan yapısal ve girdi mali-

yetleri gibi birçok engelle mücadele etmektedir. Ancak buna rağmen, 2008 ve 2009 ekonomik kriz dönemi dışında, 2000'li yılların başından bu yana ihracatını arttırmıştır. Meyve suyu sanayi her zaman dış ticaret fazlası vermektedir ve ilerideki dönemde de dış ticaret dengesinin ihracat lehine gelişmesi beklenmektedir. 2006-2011 yılları arasında Türkiye meyve suyu sanayinin dış ticaret fazlası % 58 oranında artarak 192,1 milyon dolara ulaşmıştır.

Meyve suyu sektörünün büyüklüğü ile ilgili bir öngörü var mı? Örneğin 10 yıl sonra şu kadara ulaşması bekleniyor gibi.

Güncel durumda sadece meyve suyu sanayinin cirosal büyüklük 2 milyar TL, ihracatı 221 milyon dolar ve işlenen meyve ise 1 milyon ton civarındadır. Meyve suyu sanayisi, ülkemizde üretilen meyvenin toplamda sadece ve sadece % 10-15'lik bir kısmına talep yaratmaktadır. Ayrıca "şoklama, kurutma ve konserve" sektörleri de benzer ölçekte talep yaratmakta ve tamamen aynı problemleri yaşamaktadırlar.

Sanayiye uygun çeşit, kalite, miktar ve fiyatta "büyük ölçekli" meyve üretiminin yapılması ve sektörün küresel pazarda rekabet edebilir hale getirilmesi durumunda, meyve suyu sanayinin önümüzdeki 5-7 yıllık dönemde iki katına büyüebileceğini öngörmekteyiz.

Türkiye'de tarıma dayalı sanayi kolları arasında işlenmiş meyve sebze mamulleri sanayisinin özel bir yeri

bulunmaktadır. Türkiye'nin dış ticarete temel rekabet edebilir ürünlerinin yaş ve işlenmiş meyve-sebze ürünleri olduğu açıktır. Aynı zamanda gıda ve içecek sanayii içinde dış ticaret fazlasının en büyük olduğu alt sanayi dalı da işlenmiş sebze ve meyvedir. İşlenmiş meyve & sebze sektörünün de başında meyve suyu sektörü gelmektedir. Meyve sebze mamulleri sanayisinde geniş bir alt ürün yelpazesi bulunmakla beraber, meyve suyu sektörü son yıllardaki atağıyla ön plana çıkmaktadır. 1,2 milyar dolar civarında ihracatı olan meyve sebze mamulleri sektörünün 2023 hedefi 4 milyar dolar olarak konulmuştur. Değersel olarak meyve ve sebze suları, meyve sebze konserveleri, dondurulmuş, kurutulmuş, geçici konserve edilmiş meyve ve sebzelerin payı % 80 civarındadır. Son yıllarda ihracatta yüzdesel olarak en büyük artış meyve suyu sanayisinden gelmiş olmakla beraber, 2023 hedeflerine ulaşılabilmesi için diğer işlenmiş meyve sebze sanayisinin de yaşadığı hammadde teminine ilişkin ortak sorunların giderilmesi gerekmektedir.

Gıda ve Tarım finansmanı ve sürdürülebilirlik odaklı bankacılık alanında dünya lideri olan Rabobank International'a göre Dünya meyve üretiminin yıllık bileşik büyüme oranı (CAGR/YBBO) % 2.5 civarındadır. Buna karşılık taze meyve tüketiminin YBBO değeri % 3.2'dir. Taze

meyve talebinin artış oranının dahi üretimdeki büyümenin üzerinde oluşu, gelecekte karşımıza çıkacak arz talep dengesizliğini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bunun ötesinde üretilen meyvelerin bir kısmının da başta meyve suyu olmak üzere meyve işleme sanayinde (konserve, kurutma, dondurma vb gibi) kullanıldığı düşünülürse, arz ile talep arasındaki makasın daha da açılacağını görebiliyoruz. Su-

numda da görebileceğiniz gibi, küresel meyve suyu pazarı büyümeye devam etmektedir ve sektörün YBBO değeri % 4.5 civarındadır.

Güncel duruma ilişkin yapılan projeksiyonlar, hammadde tedarik sorununun ve talebi karşılayacak bir tedarikçi arayışının her geçen gün daha çok önem kazanacağını göstermektedir. Öte yandan, Afrika ve BRIC ülkelerinde taze ve işlenmiş meyveye olan tale-

İçinde ne var?

Her içeceğin meyve oranı farklıdır

öğrenmek için etiketini mutlaka okuyun

%100
meyve suyu

% 25-99
meyve nektarı

%10-24
meyveli içecek

% 0-9
aromalı içecek

% 0
toz içecek

www.meyed.org.tr

tarafından
desteklenmektedir

Detaylı bilgiye Gıda Hattı'nı arayarak ulaşabilirsiniz

bin de hızla arttığı tartışılmaz bir gerçektir. Dolayısıyla, üretiminin artırılması için stratejik adımlar bugünden atılmazsa, gelecekte talep ile arz arasındaki farkın geometrik bir şekilde büyümesi kaçınılmazdır.

Bu durum, aslında sadece meyve için değil, birçok tarımsal hammadde kullanan gıda ve içecek sektörü için geçerlidir. Ancak veriler yatırım yapılması gereken sektörlerden birinin meyvecilik sektörü olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Gelişmeler meyve ve meyve işleme sanayinin bir dar boğaza sürüklenmesine neden olabilir. Tehdit olarak gözüken bu durum, ülkemiz açısından bir fırsata çevrilebilir ve hatta çevrilmelidir. Türkiye tarıma elverişli ekolojik ve iklimsel şartları, ihracat gücünü arttıran özel konumu, genç nüfusu, ekonomideki gelişmelere paralel olarak artan alım gücü, her geçen gün gelişen ve genişleyen dinamik iç pazarı, üretilebilen meyvelerin çeşitliliği gibi çok önemli avantajlara sahiptir. En kritik olan avantajlardan birisi ise, birçok ülkenin aksine ekilebilir arazilerinin varlığıdır. GAP buna çok güzel bir örnek teşkil etmek-

tedir. Dolayısıyla ülkemizde uluslararası ticarete aranan ve sanayiye yönelik çeşitlerle plantasyonların artırılması, gelecekte Türkiye'nin başta AB için olmak üzere, çok önemli bir küresel tedarikçi olmasını sağlayacaktır. Bu da doğrudan ve dolaylı istihdam açısından, ülke ekonomisine çok büyük bir katkıda bulunacak ve ihracat potansiyeli çok yüksek olan sektör, % 90 oranında "Net Döviz Girdisi" sağlayacaktır.

Türkiye meyve suyu sektörünün yıllık büyümesi ne kadar?

Türkiye meyve suyu sanayi 2000'li yılların başından ekonomik krizin yaşandığı 2008 dönemine kadar yıllık ortalama % 15-20 gibi çok çarpıcı oranlarda büyümüştü.

Meyve suyu ve nektarı pazarı 2008-2011 döneminde ise yıllık ortalama % 8 civarında büyümelerle ilerledi. Ancak 2012 yılında ilk defa bir daralmayla karşı karşıyayız.

Bunlara ek olarak sektör 2012 yılını nasıl geçirdi ve 2013 yılı beklenti ve öngörüler nelerdir? Kısa bir değerlendirme yapabilir misiniz?

2012 yılında ilk defa ülkemizde meyve suyu ve nektarı tüketiminde bir düşüş oldu. Bunun başlıca nedenlerine baktığımızda; aslında bu durumunun sadece meyve ve suyu sanayi için geçerli değil, birçok gıda alanında yaşanmış olduğunu görüyoruz. Buradaki temel etkenlerin ise aşağıdakiler olabileceğini tahmin ediyoruz:

* Makro ekonomik durum & tüketici güven indeksindeki azalma,

* Son 42 yılın en soğuk günlerinin yaşanması ve hatta son 23 yılın en uzun soğuk döneminin yaşanmasıyla talepte düşüş,

* Birim fiyatlardaki artış,

* Medyada yer alan yanlış bilgilerle ambalajlı ürünlere yönelik tüketicilerde oluşan olumsuz etkiler.

Ancak 2013 yılından ümitliyiz. Beklentimiz meyve suyu sektörünün 2013 yılında tekrar büyüme rakamlarına dönmesidir. Geleceğe ilişkin en önemli hususlar meyve suyunun sağlıklı beslenmedeki önemli yerinin tüketicinin anlaması ve sektörün hammadde temininde yaşadığı sorunların Devletin desteğiyle çözümlenmesidir.

WEB SİTEMİZ YENİLENDİ

Derneğimizin bütün yayınlarına

www.usiad.net

sitemizden ulaşabilirsiniz.

Prof. Dr. Cihan DURA:

Özelleştirme Değil, Pandora'nın Kutusu...

Türkiye'de 1990'lardan bu yana özelleştirme yapılıyor. Özelleştirmeler önce yavaş başladı, sonra arttı, AKP zamanında zirveye ulaştı. Aydınımız, üniversitelerimiz, muhalefetimiz uyuyor ya, cesaretleri gittikçe arttı; fabrika, banka, liman, toprak, yol, köprü... Ne bulursa satıyor artık hükümet.

Diyebilirim ki AKP hükümeti tam bir "özelleştirme-kolik"tir. İktidar geldiği günden beri kamu mallarını çılgınlar gibi satıyor. Özelleştirmeye düşkünlüğü neredeyse iptila derecesinde, hiçbir hukuki ve ahlakî sınır tanımıyor. Öyle sanıyorum ki buldukları bakanlık binalarını da açık artırmaya çıkaracakları gün uzak değildir.

Oysa konuyu biraz bilen, izan sahibi herkes kabul eder ki özelleştirme bir Batı icadı, bir Batı dayatmasıdır. Batı'nın, Emperyalizm'in dünya görüşü olan Liberalizm'in bir gereğidir. Liberalizm, bilindiği gibi ekonomide devlete yer vermez. Devlet ekonomiden çekilsin, kamu işletmeleri satılsın, özelleştirilsin

ister. Türkiye gibi bir ülke serbest ticarete açılıp borçlanmaya başlayınca, sıra özelleştirmeye gelir. Özelleştirmelerle birlikte ülkeye yabancı sermaye girişi de hızlanır.

I) ÖZELLEŞTİRME: BİR BATI DAYATMASI

1970'lerin sonlarından beri dünyaya özelleştirmeyi dayatan, Türkiye'ye de -bizim teslimiyetçi yöneticilerimiz eliyle- yaptıran; Amerika Birleşik Devletleri ve onun anası olan İngiltere'dir, Avrupa Birliği'dir. Hedeflerine ulaşmak için dünya çapında bir örgütlenmeye gitmişlerdir. Bu örgütlenmesinin temel kurumları; Chicago Okulu, Thatcherizm, Adam Smith Enstitüsü, Miras Vakfı, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişme Ajansı, Özel Girişim Bürosu, Uluslararası Para Fonu ile Dünya Bankası'dır.

Özelleştirme salgınının dünyaya yayılmasında büyük rol oynayan kuruluşların başında 1977'de İngiltere'de kurulan Adam Smith Enstitüsü gelir. Sloganı şudur: "Özelleştirme dünyadaki kamu sektörleri arasındaki yürüyüşüne devam edecek, kamuya ait son tesis de satılmadıkça sona ermeyecektir." Bu kuruluşun ABD'deki karşılığı "Heritage Foundation" (Miras Vakfı) adlı kuruluştur. Özelleştirmenin dünya çapında tutundurulmasından, ABD Dış İşleri Bakanlığı'nın bir dairesi olan "United States Agency for International Development" (USAID, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişme Ajansı) sorumludur. Özelleştirmeyi, ABD'nin çıkarları doğrultusunda Türkiye gibi ülkelere dayatmakla görevli iki büyük kuruluş daha çok bilinir: International Monetary Fund (IMF,

Uluslararası Para Fonu) ile World Bank (Dünya Bankası)...

Küresel özelleştirme örgütlenmesi, hedef ülke içinde "dahilî bedhahlar"dan destek görmedikçe hedefini gerçekleştiremez. Dış güçler tuzaklarına düşürdükleri ülkede de gerekli örgütlenmeyi sağlar, bir özelleştirme örgütü kurdururlar. Örneğin Türkiye'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nu kurdurmuşlardır. Bundan başka, hukukî alt yapının oluşturulmasını, millet meclisinden, ihtiyaç duydukları yasaların çıkartılmasını sağlamışlardır. Medyada, politikada, üniversitelerde yuvalanmış bilinçli, bilinçsiz adamları aracılığıyla, yoğun bir ideolojik şartlandırma kampanyası başlatmış ve sürdürmüşlerdir. Satılacak kuruluşların başlarına kendilerine bağlı insanların getirilmesini sağlamışlardır.

II) ÖZELLEŞTİRMENİN ZARARLARI

a) Akademisyenler dahil pek az kimse" yapılan özelleştirmeler ne getiriyor, ne götürüyor" diye içtenlikle sorup, kapsamlı bir şekilde üzerinde duruyor. Her alanda olduğu gibi bu alanda da mantığımız düz mantık, muhake-memiz tek boyutlu... Para geliyor ya, gerisini boş ver. Oysa asıl sorun işin gerisinde, madalyanın öbür yüzünde, özelleştirmelerin ülkemizden alıp götürdüklerinde...

İnsan, esas itibarıyla "mikro" boyutlu bir varlıktır. Çoğunlukla, kendi küçük dünyasında yaşar. O dünyada olanları görür, duyar, ona göre düşünüp davranır, tepki verir. "Makro" dünyada olanı ise doğrudan doğruya göremez, duyamaz, dolayısıyla o dünyaya

göre düşünüp davranamaz; oysa o kadar çok ve çeşitli etki ve tepkiler ortaya çıkıyor ki orada!.. Bilimler de bu karmaşıklık karşısında modeller kurup realiteyi zihnen basitleştirmek zorunda kalıyor; pek çok olguyu analiz dışında tutuyor. Sorun tabii özelleştirme olgusu için de geçerli... Bu konuda kafa yoranlar birkaç etki ile yetiniyor, diğer pek çok önemli sakıncayı görmezden geliyorlar. Durum bilim adamları için böyle..., artık sade vatandaşın ne halde olduğunu varın, siz düşünün.

b) Özelleştirmeler; yukarıda vurguladığım gibi Türkiye'de teslimiyetçi hükümetler tarafından körü körüne, sırf Batı'nın buyruğu üzerine uygulanmış, ekonomimize çok büyük zararlar vermiştir, vermeye de devam etmektedir. Özelleştirme sadece bir üretim tesisinin el değiştirmesinden -tesisin kamudan özel sektöre geçmesinden- ibaret değildir. Bunun çok ötesinde etkileri olan, ekonomiyi çok sayıda olumsuz etkilerle karşı karşıya bırakan bir uygulamadır. Ben bu etkilerin, özelleştirmenin Türkiye'ye nelere mal olduğunun dökümünü, toplam 26 gözleme -özelleştirme vakasına- dayanarak bir kitabımda şöyle yapmışım:

-Arsa spekülasyonu. -Beşerî sermaye kaybı. -Borçların kamunun üzerine yıkılması. -Dış bağımlılığın artması. -Döviz kaybı. -Ekonomik yolsuzluk (hortumlama, soygun, rant yaratma, kayırma). -Gelir kaybı. -Görevi ihmal. -Görevi kötüye kullanma. -Haksız rekabete yol açma. -Halkı kandırma. -Halkın malının sermaye kesimine aktarılması. -Hukuk ihlali (usulsüzlük, usulsüz işlem, sözleşmeye uyulmaması). -İşsizliği artırma. -Kamu kaynaklarına zarar verme (halkın malını gasp, devlet malını çarçur etme). -Kamunun borç yükünü artırma. -Kamu kaynaklarını peşkeş çekme. -Kartel oluşturma. -Pahalılığa yol açma. -Sermaye stoku kaybı. -Taahhüdlere uymama. -Tarıma darbe (hayvancılığa darbe. Ulusal güvenliğin tehlikeye atılması). -Ulusal kaynakların ya da piyasanın yabancıların eline geçmesine sebep olma. -Üretim kaybı (üretimi durdurma). -Vergi kaybı. -Zarara yol açma.

III) YABANCI SERMAYENİN OLUMSUZ ETKİLERİ

Özelleştirmenin önemli bir etkisi de bir ülkeye yabancı sermayenin girişine vasıta olmasıdır. Dolayısıyla yabancı sermayenin olumsuz etkilerinin de önünü açar. Bir tesisin, bir bankanın özelleştirilmesinin, bu yoldan yabancılarla satılmasının da başka sakıncaları vardır, kısa başlıklarla sayarsak: Bağımsızlığın zedelenmesi, düalist yapı, dış bağımlılık, haksız rekabet ve tekelleşme, dış dengesizlik, teknolojik bağımlılık, gelişmenin engellenmesi, zayıf istihdam ve gelir etkisi gibi.

Türkiye'de yıllardır özelleştirme yapılıyor; fabrikalar, tesisler, santaller, bankalar bu yoldan özel sektöre, yabancı şirketlere devrediliyor. Hükümetin finansman sıkıntısı nedeniyle son aylarda bir hızlanma da görüyoruz bu devirlerde. Son yapılan özelleştirmelerden en çok ses getireni Halkbank ile Otoyol ve köprü gelirlerinin satışı oldu. Bankanın halka arz edilen hisselerinin yüzde 80'i yabancıya satıldı. Otoyol ve köprülerde yabancı payı ise yüzde 40.

Acaba bu devirlerin ekonomiyi ne gibi olumsuz etkileri oldu ve olacak? Yukarıda özelleştirmeler için saydığım etkilerden bazıları şu veya bu ölçüde kendini gösterecektir kuşkusuz. Ancak ben burada en çok gündeme getirilen

etkiler üzerinde durmak istiyorum.

a) Örneğin, dış dengesizlik etkisi... Bilindiği gibi yabancı şirketler çoğunlukla ihracat yapmaz, üretim girdilerini de yurt dışından, ana merkezden ithal ederler. Daha da kötüsü her yıl, bağlı oldukları ana şirkete kâr transferi yaparlar. AKP hükümeti özelleştirmelerle günü kurtarıyor ama, bunun bir bedeli vardır, gelecek yıllarda fazlasıyla ödenecektir. Değerli iktisatçılarımızdan Esfender Korkmaz bu etkiye, yanı sıra doğan diğer etkilere de (cari açık, hâkimiyet, hizmet kalitesi etkilerine de) dikkat çekerek şöyle değiniyor: Halk Bankası'nın yabancı hisseler karşılığı kadar kârı bundan böyle yurt dışına çıkacaktır. Bugün ülkeye döviz girdi, cari açık bir ölçüde azaldı ama her yıl bankanın bir miktar kârı yurt dışına çıkacağı için cari açık kalıcı olmaya devam edecektir. Hükümet bugünü düşünmeyi biliyor, ancak gelecekte olacaklar umurunda değil.

Bundan başka, Halkbank'ın satışı ile yabancı etkisine giren banka sayısı da artmış oldu. Bugün yabancı payı hemen hemen yarıya ulaşmıştır Türkiye'de. Bunun anlamı şudur: "Bir ekonomik kriz öncesinde, bu bankalar kaynakları bir gecede dışarıya aktararak sektörün zora girmesine ve krizin derinlik kazanmasına yol açabileceklerdir."

Bilindiği gibi, yabancılar

İMKB'de işlem gören hisselerin yüzde 60'dan fazlasına sahiptir. Yurttaşlarımızın payı ise sadece yüzde 40'dır. Getirisi en yüksek, en değerli hisse senetleri yabancıların elinde bulunuyor. Halk Bankasının hisse senetleri satılırken yüzde 80 pay ayrılınca, yabancıların İMKB'deki ağırlığı da artmış oluyor. Şimdi Güngör Uras, bu durum karşısında "Bu işte bir terslik yok mu? Hani benim payım, hani benim payım?" diye sızlanırken, yerden göğe kadar haklı değil midir?

Öte yandan, köprü ve paralı yollar için onarım gerektiğinde, özel sektör nasıl bir tavır alacaktır? Gerçek şu ki birinci kaygısı maliyetleri en aza düşürmek olacak. Bir standart konmuş olmasına rağmen, özel sektörün devlet kadar duyarlı davranması beklenemez. Çünkü devlet yalnızca maliyeti düşürmeyi değil, aynı zamanda sosyal maliyetleri de dikkate alır, özel sektörden bu tutumu beklemek için çok iyimser olmak lazım.

b) Yıllardır yapılan diğer özelleştirmeleri de dikkate alırsak, yurt dışına kâr (döviz) transferinin boyutları muazzam miktarlara ulaşıyor. Sayın Esfender Korkmaz hesaba iletişim sektöründen, Türk Telekom, Telsim, Teletaş ve Türk Kablo örneklerini ekliyor. Bilindiği gibi, kârları hayli yüksek olan bu şirketlerin kamu hisseleri de yabancılar tarafından satın alınmıştır. Yalnızca Telekom'un yıllık kârı ortalama 2 milyar dolardır. Bunun bir milyar doları her yıl yurt dışına çıkıyor. Öte yandan iletişim sektörünün yabancıların eline geçmesi ulusal güvenliği tehlikeye sokma potansiyeli taşımaktadır; yabancıların barışta ve savaşta istedikleri zaman iletişimi kesme olasılığı daima vardır.

c) Özelleştirme yoluyla ülkeye giren yabancı sermayenin

bir olumsuz etkisi de, yarattığı haksız rekabet ve tekelleşmedir. Yabancı sermaye şirketlerinin arkasında dev sermayeler vardır, ileri teknoloji ve yöneticilik bilgisi vardır. Oysa ulusal işletmeler küçüktür, bu avantajlardan yoksundur; dolayısıyla yabancı firmalarla rekabet edemeyerek, bulunduğu sektörü terk etmek zo-

runda kalacaklardır. Netice olarak, yabancı firmalar tekel konumuna geçecektir. Halk Bankası hisselerinin büyük kısmının yabancılar tarafından satın alınması bu etkiyi güçlendirecek bir uygulamadır. Prof. Dr. Esfender Korkmaz aynı etki ile ilgili olarak 'Türkiye'nin 500 Büyük Firması' arasına giren Petkim, Tüpraş, Telekom, Tekel, Türkiye Şeker Fabrikaları, Çimento fabrikaları gibi büyük kuruluşları örnek olarak vermektedir. AKP iktidarı bu dev kuruluşları da, biri dışında yabancılar tarafından satın alınmıştır. Neticede "üretim ve altyapıya hâkim olan yabancı şirketler, bu

yoldan iç pazarda tekel konumuna geçmiş oluyor." İktidarın bu vurdumduymazlığıyla, daha da geçecektir.

SONUÇ

-Türkiye'de özelleştirmeler kesinlikle halkımız için yapılmıyor. Özelleştirmeler ABD için, İngiltere ve benzeri Avrupa ülkeleri için, Adam Smith Enstitüsü, Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Gelişme Ajansı için, Batının para babaları Rothschild ve Rockefeller için, onların Türkiye'deki paragöz işbirlikçileri için yapıyor.

-Türk milletinin mallarını aç kurtlar gibi paylaşanları, paylaştıranları, bu gaddarca yağma karşısında kılı kıpırdamayan sözde aydınları gelecek kuşaklar lanetle anacaktır. Bu korkunç talan AKP'nin ve onun hükümetlerinin altında bir kara leke olarak kalacaktır. Gelecek kuşaklar özelleştirme yağmasının altında imzası olan, yapılan peşkeşler karşısında sessiz kalan herkesi utançla anacaktır.

-Ben bu yazımda sadece özelleştirmelerin kaynağına, ekonomimize verdiği zararların çeşitliliğine ve boyutlarına dikkat çekmedim, aynı zamanda işin yönetsel yönüne ve bunun belirleyici niteliğine de dikkat çekmiş oldum.

KAYNAKÇA

Bakınız: Cihan Dura, Düşmanı Çağırdılar Satıldık Uyanın, İleri Yayınları, İst., 2005, s.563 vd.

Esfender Korkmaz, "Ekonominin Altını Oydular", Yeniçağ, 21.11.2012.

Güngör Uras, Halkbank'ı Yabancılar Kapıştı, Milliyet, 20.11.2012; Güngör Uras, "Halkbank'ı Yabancıların Kapışması İyi mi Kötü mü?" Milliyet,

Yrd. Doç. Dr. Ali KONAK:

“Reel Yatırımlara Önem Verilmelidir”

Ülkemizde hemen her dönem çokça tartışılan gelir dağılımı ve işsizlik konularını Yrd. Doç. Dr. Ali Konak ile konuştuk. Gelir dağılımı ve işsizliğin azalması açısından reel yatırımların oldukça önemli olduğunu belirten Konak, son yıllarda önemli yatırım hamlelerinin gözlenmesiyle birlikte henüz istenen seviyede olduğunu söylemenin de güç olduğunu belirtti. Sayın Ali Konak’la yaptığımız söyleşiyi ilginize sunuyoruz.

SÖYLEŞİ: Şenol Çarık

“Enflasyonun düşürülmesinde ise üretime yönelik politikalara ve reel yatırımlara ağırlık verilmesi önem arz etmektedir. Bu sayede hem işsizlik azaltılabilecek olacak hem de üretimdeki artışlar nedeniyle mal ve hizmetlerin fiyatlarında azalışlar ortaya çıkacağından dolayı, reel gelirde artışlar söz konusu olabilecek ve gelir dağılımında dolaylı bir iyileşme yaşanabilecektir. Bu nedenle hem gelir dağılımı hem de işsizliğin azalması açısından reel yatırımlar oldukça önemlidir. Ülkemizde son yıllarda önemli yatırım hamlelerinin yapıldığı gözlenmekle birlikte henüz istenen seviyede olduğunu söylemek güçtür. Ülkemizde az önce de belirtildiği üzere 2012 yılının Ekim ayı itibarıyla 2,5 milyondan fazla kişi işsizdir.”

Türkiye’de gelir dağılımı ve işsizliği ele aldığımızda ortaya nasıl bir tablo çıkmaktadır?

Öncelikle gelir dağılımının ne ifade ettiğini sağlıklı bir şekilde anlayabilmek için ulusal gelir kavramını doğru bir şekilde anlamak önemlidir. Ulusal gelir kavramını, belirli bir dönemde (1 yıl), ulusal sınırlar içerisinde gerçekleştirilen ni-

hai üretimin satışı sonucu elde edilen gelirlerin toplamı şeklinde tanımlamak mümkündür. Bazı ekonomiler için üretimi gerçekleştirmek önemli bir sorun iken, bazı ekonomiler içinse üretim sonucu elde edilen gelirin nasıl dağıtılacağı önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu niteliği itibarıyla gelir dağılımını ise kısaca tanımlamak gerekirse, belirli bir dönemde üretim faaliyetleri sonucu elde edilen gelirin üretime katılan üretim faktörler arasında

paylaştırılması şeklinde ifade etmek mümkündür. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde elde edilen ulusal gelirin adaletli dağılımının önemli bir sorun teşkil ettiği gözlenmektedir.

Ülkemizde gelir dağılımını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını, ülkemizin iktisadi gelişimi sürecinde farklı sektörlerin gelişim hızlarının doğal olarak farklı olması ve buna bağlı olarak farklı sektörlerin, gelir dağılımından farklı oran-

Yrd. Doç. Dr.
Ali KONAK

larda pay almaları, bireylere tanınan eğitim olanaklarındaki farklılıklar, nüfus artış hızı ve çalışanların kendi aralarında rekabet etmek zorunda bırakılmaları ile üretim faktörlerinin ve doğal kaynakların dağılımındaki eşitsizlikler teşkil etmektedir. Ayrıca enflasyon, iktisadi krizler ve paranın reel değerindeki azalışlar da gelir dağılımını etkileyen diğer ekonomik faktörleri teşkil etmektedir. Bunun yanında izlenen vergi politikaları da gelir dağılımında adaletsizliğe neden olan faktörlerden bir diğerini teşkil etmektedir. Üzerinde durulan bu unsurlar, gelir dağılımının adaletsiz dağılımına neden olmasının yanında işsizliğinde en temel gerekçelerinden birini teşkil etmektedir. Özellikle üretim faktörleri ve doğal kaynak mülkiyetindeki eşitsizlikler gelir dağılımının önemli bir sorun haline gelmesine ve buna bağlı olarak da işsizliğin artış göstermesine neden olmaktadır. Üretim faktörlerinin sahipleri bu faktörleri üretim sürecinde kullanarak bu faktörlere sahip olmayanlardan daha çok gelir elde etmekte ve toplumda sınıflar ortaya

çıkılmaktadır. Üretim faktörü sahipleri, bir sonraki süreçte sermaye sahibi haline gelmekte ve sermaye sahibi olmayan kesimin emeğinden faydalanarak sermaye miktarını daha da artırmakta ve toplumdaki kesimler arasında gelir farklılıkları daha da çok belirginleşmektedir. Sermaye az sayıdaki kişi elinde toplanırken çok sayıdaki kişi ise ya çok az bir gelire razı olmak ya da işsiz kalmak arasında tercih yapmak zorunda kalmaktadır. Bu sonuç ise işsizliğin artış göstermesine ya da gelir dağılımının daha da bozulmasına neden olmaktadır. Bunun yanında kamu gelirlerinin en önemli kalemini teşkil eden vergi gelirlerinin etkin olmayan bir dağılımla ve yöntemle hesaplanması ya da verginin tam toplanamaması da gelir dağılımındaki adaletsizliğin artmasına neden olmaktadır.

“GELİR DAĞILIMINDAKİ EŞİTSİZLİK AZALIŞ EĞİLİMİNDE”

Ülkemizde gelir dağılımının seyri hakkında fikir sahibi olabilmek için Gini katsayısının gelişimini ve Gini katsayısının sifıra yaklaşmasının gelir

dağılımının ortadan kalkması açısından olumlu bir anlam ifade ettiğini bilmek gereklidir. Ancak öncelikle Gini katsayılarının 1 yıl gecikmeyle yayınlandığını, bu nedenle 2012 yılına ait Gini katsayısına ilişkin verilerin henüz yayınlanmadığını ve elimizde 2011 yılı ve öncesi Gini katsayılarının bulunduğunu belirtmek isterim. Ülkemizde gelir dağılımına ilişkin istatistiki çalışmalar TÜİK tarafından yapılmaktadır. TÜİK tarafından yayınlanan veriler doğrultusunda 2002 yılında 0.44 düzeyde gerçekleşen Gini katsayısının 2005 yılına kadar düzelme eğilimine girdiği ve 2002 yılında 0.44 olarak gerçekleşen Gini katsayısının, 2003 yılında 0,42, 2004 yılında 0,40 ve 2005 yılında da 0.38 oranına gerilediği görülmektedir. Ancak 2005 yılında ortaya çıkan bu güzel tablonun 2006 yılında bozulduğu Gini katsayısının 2006 yılında yeniden 0.43 seviyesine çıktığı, 2007 ve 2008 yıllarında ise 0.41 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Son olarak Gini katsayısı 2009 yılında 0,415 oranında gerçekleştikten sonra, 2010 yılında 0,402'ye gerilemiş,

2011 yılında ise, 0,404 olarak gerçekleşmiş bulunmaktadır.

2010 ve 2011 yıllarına ilişkin olarak gelirin yüzde 20'lik gruplar halindeki dağılımını ise aşağıdaki tablo yardımı ile incelemek mümkündür. İşsizlik oranındaki gelişmelere bir göz atacak olursak Türkiye İstatistik Kurumundan elde edilen veriler doğrultusunda, 2009 yılında % 14 seviyelerinde gerçekleşen işsizlik oranının, 2010 yılında, bir önceki yıla göre % 2,1 oranında azalışla % 11,9 seviyesinde gerçekleşmiş ve işsiz sayısı 3 milyon 46 kişi olmuştur. İşsizlik oranının 2011 yılında yine bir önceki yıla göre % 2,1 oranında azalarak % 9,8 oranında gerçekleştiği ve bu gerileme neticesinde işsiz sayısının 2 milyon 615 bin kişi olduğu tespit edilmiştir. Son olarak TÜİK verilerinde, Ekim 2012 itibariyle işsizlik oranının % 9,1 olarak gerçekleştiği ve işsiz sayısının da 2 milyon 541 bin kişi olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ve veriler doğrultusunda genel bir değerlendirme yapmak istersek, ülkemizde son yıllarda işsiz sayısında hem oransal olarak hem de sayısal azalışların yaşandığını, bu azalışlara bağlı olarak, yine son yıllarda Gini katsayısında zaman zaman azalışların yaşandığını zaman zaman da durgun bir seyrin ortaya çıktığını ve bütün bu gelişmeler doğrultusunda gelir dağılımındaki eşitsizliğin azalış eğiliminde olduğunu söylemek mümkündür.

“ÜRETİME VE REEL YATIRIMLARA AĞIRLIK VERİLMELİ”

Türkiye’de gelir dağılımı ve işsizlik arasındaki ilişkiyi ele aldığımızda, gelir dağılımının adil bir şekilde gerçekleşmesi mümkün olabilir mi?

İster gelişmiş, isterse de gelişmekte olsun hiçbir ülkede mutlak anlamda gelir

dağılımında eşitliğin bulunduğu söylenemez. Böyle bir şeyin söylenebilmesi için herkesin ulusal gelirden eşit miktarda pay alması gerekir ki bu mümkün değildir. Ancak toplumun farklı kesimlerin elde edeceği gelirler arasında büyük farklılıkların azaltılması mümkündür ve bu düzenleme aynı zamanda da çok önemlidir. Biraz önce ifade ettiğim ve gelir dağılımında adaletsizliğe neden olan hususlarda yapılacak çalışma ve düzenlemeler sayesinde gelir dağılımındaki adaletsizliğin azaltılması mümkün görünmektedir. Toplumun farklı kesimleri arasındaki gelir dağılımında adaletsizliğin azaltılması noktasında öncelikle reel ücretlerdeki gerilemenin durdurulması, bunun içinde özellikle enflasyon mücadele politikalarına ağırlık verilmelidir. Enflasyonun düşürülmesinde ise üretime yönelik politikalara ve reel yatırımlara ağırlık verilmesi önem arz etmektedir. Bu sayede hem işsizlik azaltılabilmeye olacağı hem de üretimdeki artışlar nedeniyle mal ve hizmetlerin fiyatlarında azalışlar ortaya çıkacağından dolayı, reel gelirden artışlar söz konusu olabilecek ve gelir dağılımında dolaylı bir iyileşme yaşanabilecektir. Bu nedenle hem gelir dağılımını hem de işsizliğin azalması açısından reel yatırımlar oldukça önemlidir. Ülkemizde son yıllarda önemli yatırım hamlelerinin yapıldığı gözlenmekle birlikte henüz istenen seviyede olduğunu söylemek güçtür. Ülkemizde az önce de belirtildiği üzere 2012 yılının Ekim ayı itibariyle 2,5 milyondan fazla kişi işsizdir. Önceki yıllarla karşılaştırıldığında gözle görülür bir iyileşme olmakla birlikte halen ülkemizdeki işsiz sayısının hiç de azımsanmayacak bir seviyede olduğunu söylemek mümkündür.

Gelir dağılımında adaletin sağlanmasına yardımcı ola-

cak bir diğer önemli faktör de vergi düzenlemelerinde adaletin sağlanmasıdır. Belli kesimlerden yüksek oranda vergi alınmasına karşın vergi mükellefi olup da vergi veremeyenlerden söz konusu verginin alınmaması gelir dağılımında adaletsizliğe neden olmaktadır. Bu konuda görev hükümete düşmektedir ve hükümet uygulayacağı maliye politikaları sayesinde gelir dağılımındaki adaletsizliği giderecek düzenlemeler yapmalıdır. Bu süreçte ise, gelir dağılımındaki eşitsizliğin derecesini azaltmayı hedefleyen hükümetler, yüksek gelir elde edenlerden daha yüksek vergi alınabilmesine, düşük gelir elde edenlerden de düşük vergi alınabilmesine olanak sağlayan bir politika geliştirebilir ve uygulayabilirler. Bunun dışında kullanımı zorunlu olan ve toplumun önemli kesimi tarafından kullanılan malların düşük, lüks tüketim mallarının ise yüksek oranlarda vergilendirilmesi de uygulanabilecek bir diğer düzenlemeyi teşkil edebilir. Ayrıca toplumun farklı kesimleri arasında gelir dağılımında eşitsizliğe neden olan ve arazi- bina üzerinden alınan dolaysız vergilerin artırılması, buna karşın, düşük gelirli kesimleri etkileyen dolaylı vergilerin azaltılması, bunun yanında ücretli kesimden alınan vergilerin düşürülmesi ulaşılmak istenen amaca katkıda bulunabilecektir.

Bunun dışında gelir dağılımında adaletsizliğe neden olan unsurlardan bir diğerinin de sektörlerin üretimden elde ettikleri kazancın farklılık arz etmesi olduğuna daha önce değinmiştik. Burada ise ülke ekonomilerinin üzerinde yükseldiği üç temel sektör olan tarım sektörü, sanayi sektörü ve hizmetler sektörü arasındaki elde edilen gelirin dağılımı açısından dengenin sağlanması, gelir dağılımında adaletin sağlanması açısından

önem arz etmektedir. Ülkemizde hizmetler sektörü ve sanayi sektörü gelirden en büyük payı alırken sanayi tarım sektörü ve sektör çalışanları ulusal gelirden diğer sektörler kadar pay alamamakta ve diğer sektör çalışanları karşısında gelir dağılımı sürecinden olumsuz etkilenmektedir. Bu gelişme ise beraberinde tarım sektöründe çalışan iş gücünün, diğer sektörlerde kaymasına ancak tarım sektörü çalışanlarının hizmet ve sanayi sektörü açısından vasıfsız olmaları nedeniyle işsiz kalmalarına neden olmaktadır. Anlaşılacağı üzere farklı sektörlerin ulusal gelirden farklı oranlarda gelir elde etmeleri hem gelir dağılımında adaletsizliğe hem de işsizliğe neden olabilmektedir.

Bu unsurları bir arada değerlendirdiğimizde, ülkemizde gelir dağılımı adaletinin sağlanmasının ağırlıklı olarak ülkemizdeki reel yatırımlara, makro ekonomik unsurlara, maliye politikalarında yapılacak düzenlemelere ve üretim alanındaki yapısal gelişmelere bağlı olduğunu ifade edebiliriz. Son yıllarda ülkemizde üzerinde durduğumuz konularda önemli ve olumlu gelişmelerin yaşandığı gözlenmektedir. Özellikle enflasyon oranında azalışlar ve reel yatırımlarda artışlar dikkat çekicidir. Ayrıca Hükümette uyguladığı maliye politikası sayesinde vergiler üzerinde zaman zaman gelir dağılımını dengeye getirici düzenlemelerde bulunmaktadır. Ancak tarım sektörünün ve sektör çalışanlarının ulusal gelirden aldıkları pay hala düşük seviyede gerçekleşmektedir ki bu yapısal sorunun çözümü daha uzun bir zamanı ve kararlı politikaların uygulanmasını gerektirmektedir. Sonuç itibarıyla uygulamadaki olum-

lu gelişmeler nedeniyle gelir Gini katsayısında azalışlar yaşanmaktadır ki bu olumlu bir gelişim sürecine işaret etmektedir. Ancak sektörler arası gelir dağılımındaki dengesizlik hariç bu olumlu gelişmelere karşın gelir dağılımında adaletin sağlanması hususunda henüz istenilen seviyede olduğunu söylemekte zordur. Bu nedenle üzerinde durulan konularda daha ciddi çalışmaların yapılması sonucunda gelir dağılımında daha adaletli bir yapıya ulaşmak mümkün görünmektedir.

“ADALETSİZLİK TALEBİ, TÜKETİMİ, YATIRIMLARI VE ÜRETİMİ AZALTIR”

Büyük bir kesimin gelir düzeyinin azalmasıyla mal ve hizmetlere olan talebin azalması yatırımları nasıl etkilemektedir?

Bu husus temelde gelir dağılımındaki adaletsizliğin iktisadi boyutuyla ilgilidir. Gelir dağılımı adaletsizliği, daha önce de ifade edildiği üzere ulusal gelirin önemli bir kısmına

az sayıdaki kişilerin sahip olmasına karşın ulusal gelirin çok az bir kısmının çok sayıda insan tarafından paylaşılmak zorunda olması nedeniyle toplumun büyük bir kesimi etkilenmektedir. Gelir dağılımındaki adaletsizlik ise toplumun önemli bir kesinin gelir düzeyinin azalmasına ya da işsiz kalmaları nedeniyle herhangi bir gelire sahip olamamalarına neden olmaktadır. Bu süreç aslında sermayenin önemli bir kesimini elinde bulunduran az sayıdaki kişinin de aleyhine sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Toplumun önemli bir kesiminin gelir seviyesindeki azalışlar nedeniyle toplam talepte azalışların yaşanması kaçınılmazdır. Ancak, burada mal ve hizmetlere yönelik azalışların hangi seviyelerde gerçekleşeceği iktisadi anlamda esneklikle de yakından ilişkilidir. Esnekliği düşük olan mal ve hizmetler açısından toplam talepte çok fazla azalışlar söz konusu olmayabilir. Ancak lüks mallar ve kullanımı keyfi olan mal ve hizmetler için durum böyle değildir.

Esnekliği düşük malların tüketiciler ve dolayısıyla toplumun önemli bir kesimi tarafında kullanımının zorunlu olması nedeniyle gelir dağılımında adaletsizlikler yatırımlar açısından önemli sorunlara neden olmayabilir. Bunun tek istisnasını gelir dağılımındaki adaletsizliğin, işsizliğe neden olması oluşturur. Eğer toplumun önemli bir kesimini oluşturan tüketicilerden bazılarının gelir dağılımındaki adaletsizler nedeniyle işsiz kalmaları durumunda mal ve hizmetlere yönelik talep ortadan kalkacağı için üretime ve yatırımlara ihtiyaç kalmayacaktır. Ayrıca bu süreç, talep azalışları nede-

niyle yatırımlarda azalışlara neden olacağından dolayı bir sonraki süreçte işsizliğin daha da artmasına ve olumsuz yönde kendi kendini besleyen bir sarmalın ortaya çıkmasına neden olacaktır. Lüks ve kullanımı keyfi olan malların esneklikleri ise daha yüksek olacağından dolayı, gelir dağılımında ortaya çıkacak adaletsizlikler karşısında, bu gruptaki malların talebine yönelik tepkiler daha çabuk ve sert olabilecektir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında lüks malların kullanımının zorunlu olmaması önemli rol oynamaktadır. Gelir dağılımı adaletsizlikleri tüketicilerin gelirlerinde azalışlara neden olacak, dolayısıyla da tüketiciler azalan gelirleriyle sadece kullanımı zorunlu mallardan talep edebileceklerdir.

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere gelir dağılımı adaletsizliğinin genel olarak toplam talebi, tüketimi, yatırımları ve üretimi azaltacağı ortadadır. Ancak hangi mal ve hizmetlerin tüketim miktarının ve yatırımlarının hangi oranda azalacağını, her mal ve hizmetin esneklik değerlerindeki farklılıklar nedeniyle söylemek zordur. Görülüyor ki, aslında gelir dağılımında adaletin sağlanması, aslında sermayenin önemli kesimini elinde bulunduran az sayıdaki kişi açısından da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Son olarak neler belirtmek istersiniz?

Son söz olarak, ülkemizde gelir dağılımı adaletsizliğinin yıllardan beri önemli bir sorun olarak varlığını sürdürdüğünü ancak son yıllarda yapılan düzenlemeler neticesinde gelir dağılımındaki adaletsizliğin azda olsa düzeldiğini söylemek mümkündür. Gelir dağılımında adaletsizliğin yüksek boyutlarda olduğu dönemlerde, ekonomide ortaya çıkan en önemli sorun olarak işsizliğin ön plana

çıktığını söylemek mümkündür. Bu nedenle işsizlik oranını azaltmak amacıyla yapılacak çalışmalardan bir tanesini de gelir dağılımında adaletin sağlanması teşkil etmektedir. Ayrıca gelir dağılımında adaletin tesisi ülke ekonomisi açısından da önem taşımaktadır. Özellikle yatırım ve üretim kararları, toplumun önemli bir kesimini teşkil eden çok sayıdaki tüketicilerin gelirlerindeki değişimlerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Bu nedenle gelir dağılımında adaletin mümkün olduğunca sağlanabilmesi, hem yatırım ve üretim seviyesi hem de istihdam seviyesi hem de ülke ekono-

mi açısından oldukça önemlidir. Sonuçta gelir dağılımında adaletin sağlanması toplumun önemli bir kesimini oluşturan tüketicilerin alım gücünün yükselmesine ve tüketim talebinin artmasına, tüketim talebindeki artışlar ise doğal olarak üretim ve yatırımların artış göstermesine neden olabilecektir. Bu sürecin sonucunda ise işsizlikte azalışların gözlenmesi muhtemeldir. Bu nedenle toplumun farklı kesimleri arasındaki gelir dağılımının adaletli bir şekilde gerçekleşebilmesi için yasal ve yapısal düzenlemelerin süratle yapılması ve uygulanması önem arz etmektedir.

Yeni TTK 2013 ve 2014 Yılı Uygulama Takvimi

Mustafa PAMUKOĞLU

1 Ocak 2013 Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından belirlenen şirketlerin münferit ve konsolide tablolarının düzenlenmesinde Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS) uygulamaya başlayacakları tarihtir (6102/Geçici 6).

1 Ocak 2013 Bakanlar Kurulunca denetime tabi olacak şirketlerin belirlenmesi gereklidir (6102/397, 1534).

1 Ocak 2013 Açılış envanterinin gerçeğe uygun çıkarılması gereklidir (6102/66).

14 Şubat 2013 Oy haklarının kullanılmasına ilişkin sınırlamaya dair hüküm yürürlüğe girecektir (6102/201, 6103/19).

14 Şubat 2013 Ticaret şirketleri veya kooperatiflerin eski türlerine dönmek istemeleri halinde bu işlem için son gündür (6102/Geçici 4).

31 Mart 2013 Bakanlar Kurulu Kararı ile denetime tabi olacak şirketlerin yetkili organları tarafından bağımsız denetçinin

seçilmesi için son tarih. Seçimin yapılması ile birlikte 6762 sayılı kanuna göre görev yapan murakıpların görevlerinin sona ereceği tarih (6102/397, 400, Geçici 6).

31 Mart 2013 Yevmiye Defteri ile Yönetim Kurulu Karar Defterinin kapanış onayının yapılması için son gün (6102/64-3).

1 Temmuz 2013 Anonim şirketlerin "esas sözleşmelerini" ve limited şirketlerin "şirket sözleşmelerini" Yeni TTK'ya uyumlu hale getirmeleri için son gün (6103/22). Anonim şirketin esas sözleşmesinde veya limited şirketin şirket sözleşmesinde genel kurulun toplantı ve karar nisaplarına ilişkin Yeni TTK'ya uygun düzenleme yapılması için son gün (6103/26).

1 Ekim 2013 İnternet sitesi açmak zorunda olan şirketlerin internet sitesi açmaları ve internet sitesinin bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine özgülemeleri için son gün (6102/1524, Geçici 8). Yeni TTK'nın 479'uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen sınırı aşan sayıda oyda imtiyaz öngören

esas sözleşme hükümlerinin Yeni TTK'ya uyumlu hale getirilmesi için son tarih (6103/28).

31 Aralık 2013 Yeni TTK uyarınca TMS'ye uygun finansal tabloların bilanço günü itibarıyla çıkarılma tarihidir (6102/514).

1 Ocak 2014 Yeni TTK'nın 39'uncu Maddesi uyarınca ticari belgelerde yer alacak bilgilere ilişkin yükümlülüğün yürürlüğe girdiği tarihtir (6102/1534).

14 Şubat 2014 Anonim ve limited şirketlerin asgari sermayelerini bu tarihe kadar Yeni TTK ile uyumlu hale getirmek zorundadırlar (6102/332, 580, 6103/20).

14 Şubat 2014 Yeni TTK'nın 479/1-2 maddesi uyarınca imtiyazlı oyların Kanunla uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir (6103/479-1,2, 6103/28).

1 Temmuz 2014 Bir bağlı şirketin 1 Temmuz 2012 tarihinde, Yeni TTK'nın 202'nci maddesi kapsamında kaybı veya kayıpları varsa bunların denkleştirilmesi veya ilgili şirkete kaybı veya kayıpları denkleştirecek istem haklarının tanınması için son tarihtir (6103/18).

6102 Sayılı TTK'da Anonim Şirket Yönetim Kurulu

Av. İsmail ALTAY

Bir sermaye şirketi türü olan anonim şirketi (AŞ), birçok hissedardan oluşabileceği gibi, 6102 sayılı TTK'dan sonra tek kişi tarafından da oluşturulabilecektir. Anonim şirketlerde bulunan "tek borç ilkesi" gereğince, ortaklar şirkete karşı –maddi açıdan- sadece taahhüt ettiği sermaye payı ile sorumludur. Bir başka açıdan bakıldığında da, hissedarlar, gerek şirkete karşı, gerekse şirketin alacaklılarına karşı tüm malvarlıkları ile değil, sadece koymayı taahhüt ettiği sermaye payı oranında sınırlı sorumludurlar. İşte bu "sınırlı sorumluluk" ilkesi, ticari hayatın "taşıyıcı sütunu"dur. Bu taşıyıcı sütunu sadece "kamu borçları" yıkabilmektedir. Unutulmaması gereken ve unutulmayacak olan; devlet, tacirin doğal ortağıdır. Ancak sadece kâra ortaktır; zararı hiç paylaşmaz ama hesap sorar. Bu hesabı, "6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun" vasıtasıyla sorar. AŞ'lerde vergi alacakları için, öncelikle şirkete başvurulması zorunludur. Şirketten kamu alacağının tahsil edilememesi halinde ise, -anonim şirketin hissedarlarının değil- sadece yönetim kurulu

üyelerinin sorumluluğuna gidilebilecektir.

Hissedarlar açısından sınırlı sorumluluk ilkesinin geçerli olduğu anonim şirketlerin faaliyetleri, organları aracılığı ile yürütülmektedir. Daha önce organlar arasında denetim kurulu da varken, 6102 sayılı TTK'da yapılan değişiklikten sonra, dış denetim sistemi oluşturularak, denetim kurulu organ olmaktan çıkarılmıştır. Şu anda AŞ'ler sistemimizde, genel kurul (GK) ve yönetim kurulu (YK) olmak üzere iki organ bulunmaktadır.

YK, şirketi yönetirken, aynı zamanda şirkete ortak olan hissedarların da getirmiş oldukları sermayeyi yönetmektedir. Bu nedenle, hem şirketin hem sermayenin yönetim biçimini, YK belirlemektedir. "At sahibine göre kişner" atasözünde olduğu gibi, şirketin yönetimini teslim ettirdiğiniz kişiler, şirkete ruh da verecek, şirketin karakterini belirleyecektir. Hissedarlar da bu hukuksal organizmanın (tüzel kişiliğin) bir parçası olarak, son tahlilde maddi ve manevi açıdan kendine düşen payı alacaktır.

Bu nedenle çalışmamızda, 6102 sayılı TTK'daki anonim şirketlerdeki yönetim kurulunun belirlenmesinden başlayıp, çalışma usulü ve sorumluluğunu ana hatlarıyla inceleyeceğiz:

1. Yönetim Kurulu esas sözleşmede atanmış olabileceği gibi, genel kurul tarafından da seçilebilir (TTK m.359/1). İlk YK, esas sözleşme ile atanır (TTK.339/3), sonraki YK'lar ise GK tarafından seçilir. GK'nın, YK üyelerinin seçimine ilişkin yetkileri devredilemez (TTK.md.408/2-b). Ancak istisnai hallerde YK'nın, eksilen üyelerini geçici olarak seçme hakkı bulunmaktadır. Bir başka istisna ise il özel idaresi, belediye ya da köy gibi kamu tüzel kişiliğinin, YK üyesi olması halinde karşılaşılmaktadır.

2. YK üye sayısı, eski TTK'da en az üç iken; yeni TTK tek kişilik

anonim şirket kurulmasına imkan tanıdığından, tek kişi de olabilmektedir. Diğer bir deyişle, bir veya daha fazla kişiden oluşan YK oluşturulabilmektedir (TTK m.359/1).

3. Esas sözleşmede YK üye sayısı açıkça belirtilebileceği gibi, üst sınır da koyulabilir ya da seçenekli olarak (3 ile 5 kişi gibi) belirlenebilir.

4. Tüzel kişiler de YK üyesi olarak seçilebilirler. Bu durumda tüzel kişi kendini yönetim kurulunda temsil edecek bir gerçek kişi seçerek şirkete bildirilir. AŞ ise YK üyesi olan tüzel kişiliği ve onu temsil edecek bu gerçek kişiyi tescil ve ilan eder. Bu tescil ve ilandan sonra, YK üyesi olan tüzel kişilik, kendi internet sitesinde durumu açıklamak zorundadır (TTK m.359/2).

5. YK üyesi olan tüzel kişiliği, sadece tescil edilmiş olan kişi temsil ederek tüzel kişilik adına toplantılara katılabilir ve oy verebilir (TTK m.359/2). Hal böyle olmakla birlikte, doğal olarak tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişi değil, YK üyesi olarak seçilen tüzel kişiler, şirkete, hissedarlara ve alacaklılara karşı sorumludur.

6. YK üyesi olan tüzel kişi, istediği zaman belirlediği gerçek kişiyi değiştirme hakkına sahiptir. AŞ'nin bunu yapma hakkı olmamakla birlikte, haklı sebeplerin olması halinde, tüzel kişiden bu gerçek kişinin değiştirilmesini talep edebilecektir.

7. Henüz 6102 sayılı TTK yürürlüğe girmeden 6335 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle, Yönetim Kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilen gerçek kişinin tam ehliyetli olması yeterli görülmüştür. Oysa ki 6102 sayılı TTK'da anılan kanunla budama yapılmadan önce, yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yüksek öğrenim görmüş olma zorunluluğu bulunmaktaydı. Profesyonel üyelerin seçimine zemin hazırlamak ve kurumsal yönetim ilkeleri uyum için yapılmış olan bu

düzenlemenin kaldırılması bizce doğru olmamıştır.

8. YK üyelerinin hissedar olma şartı (6762 sayılı TTK m.313) kaldırılarak, seçilen YK üyelerine, görevlerine başlayabilmek için kanuna karşı hile ile sembolik hisse verilmesi uygulamasına son verilmiştir. Artık hissedar olmayan kişiler de şirketin YK üyesi olacaktır. Böylece şirketlerin profesyonel YK oluşturabilme imkanı doğmuştur.

AŞ'nin tek kişiden oluşan yönetim kuruluna, şirketin hissedarı olmayan bir kişi de seçilebilecektir. Bu şirket yönetiminin profesyonelleştirilmesi için atılmış bir adım olabilir. Özellikle AŞ'nin hissedarları (ya da tek hissedar da olabilir), vakıf, dernek ya da başka tür tüzel kişilikler olması halinde, AŞ'nin profesyonel bir yönetici tarafından yönetilmesi, bizce doğru düşünülmüş bir çözümdür. Ancak uygulamada, AŞ hisselerinin tamamına sahip olanlar (bu tek kişi de olabilir, birden fazla kişi de olabilir), şirketin hissedarı olmayan kişileri yönetim kuruluna seçerek, özellikle kamu borçları nedeniyle bu kişileri paravan olarak kullanabilme ihtimalleri de bulunmaktadır. Hukukun temel prensibi "dürüstlük ilkesi" olmakla birlikte; özellikle ekonomik ve siyasi krizlerde yetişen benim kuşağımın avukatları, "nereden çapanoğlu çıkar" diye endişe ederek, bu tip düzenlemelere temkinli yaklaşmaktadır.

9. YK üyesi seçilecek kişinin iflasına karar verilmemiş olmalı, ehliyeti kısıtlanmamalı ve üyelik için kanun veya esas sözleşmedeki aranan niteliklere sahip olmalıdır. Eğer YK üyeliği sürecinde bu şartları kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erecektir (TTK m.359/4'ün atfıyla m.363/2).

10. 6762 sayılı TTK m.315/2'de, yönetim kurulu üyesi olacak kişinin "ağır hapis cezası veya sahtekarlık, emniyeti suistimal, hırsızlık, dolandırıcılık suçları nedeniyle mahkum olmama" şartı da bulunmaktaydı. Bu açık düzenleme 6102 sayılı Kanunda yer almamıştır. Bu hükmün yazılmaması, "dolandırıcıya, sahtekara, hırsıza-uğursuza" AŞ'de YK üyeliği yapabilme imkanı

tanımak için değildir. Hukuk tekniği açısından, YK üyeliğini sona erdirecek suçlara sınırlandırmak getirmemesi düşünülmüştür. İlerleyen zaman içinde yeni suç tiplerinin çıkması halinde, anılan düzenleme yetersiz kalabilecektir. Ayrıca ceza kanunlarında bu tip suçlara ilişkin yapılan düzenlemelerde, mahkumiyetin sonucu YK üyeliğinin devamına engeldir. Bu suçlardan mahkum olan kişilerin YK üyesi seçilmesi halinde iptal veya bazı durumlarda da butlanın tespiti davası açılabilir.

11. Esas sözleşmede yapılacak düzenleme ile "grup imtiyazı" oluşturularak, belirli hisse gruplarına (karda, oyda, tasfiye payında vs imtiyazlı hisse gruplarına), özellikle ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan hissedarlara (bayiler, yan sanayi mensupları, tedarikçiler vs) ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceği gibi, YK üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Bu durumda, GK tarafından, YK üyeliğine önerilen adayın ya da hakkın tanındığı imtiyazlı grubun ve azlığa mensup adayın üye seçilmesi zorunludur. Ancak haklı bir sebebin bulunması halinde seçilmeyecektir (TTK m.360/1).

12. Halka açık anonim şirketlerde (HAAO) ise, imtiyazı grupların ya da azlığın seçeceği YK üyesi sayısına sınır getirilmiştir. İmtiyazlı gruplara ve azlığa tanınacak YK'da temsil edilme hakkı, HAAO yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamayacaktır. Bağımsız YK üyeleri ise hiçbir gruba mensup olmadıkları için, bu orana dahil değildir (TTK m.360/1).

13. 6102 sayılı TTK ile hukuk sistemimize "bağımsız yönetim kurulu üyeliği" kavramı eklenmiştir (TTK m.360/1). Kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda getirilen bu üyelik türü ile, yönetim kurulunun profesyonelleşmesi ve üyeler arasında şirket lehine denge oluşturulması amaçlanmıştır. Böylelikle AŞ'lerin aile şirketi yapısına son verilerek, kurumsal yapıları güçlendirilmek istenmiştir. Bu kişiler şirket yönetiminde risk analizi yapabilen, bilgili ve tecrübeli, vaktini yeterli ölçüde şirkete ayırabilen, farklı şirketlerdeki görevleri nedeniyle dolaylı menfaat ilişkisinde olmayan, etik prensip-

lere sahip, genel kurulda kendini seçen ve bir sonraki dönem de seçecek kişilere minneti olmayan, gücü sürekli elinde tutmaya çalışan şirket yönetiminin gerçekten bağımsız denetime tabi tutulmasını sağlayan, yönetimi sürekli izleyip kontrol eden, herhangi bir menfaat bağı ya da yakınlık ilişkisi olmadığı için şirketten, yönetimden ve hâkim hissedarlardan bağımsız sayılan yönetim kurulu üyesidir.

14. AŞ'ler, yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yaparken kusurlarıyla şirkete verebilecekleri zararlara karşı, isteğe bağlı olarak zarar sigortası yaptırabileceklerdir. HAAO veya borsa şirketleri (hisseleri borsada işlem gören şirketler), yönetim kurulu üyelerinin, şirkete verebileceği zararı, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta ettirerek şirketi teminat altına almışsa, bu husus HAAO'da Sermaye Piyasası Kurulu'nun ve borsa şirketlerinde "Borsa Bülteninde" duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde dikkate alınır (TTK m.361).

15. YK üyeleri azami üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilebilir. Esas sözleşmeyle bu süre uzatılamaz ama azaltılabilir. Ancak esas sözleşmede üyenin tekrar seçilmesini kısıtlayan bir hüküm bulunmaması halinde, GK tarafından tekrar seçilebilir. Esas sözleşmede tekrar seçilebileceğine ilişkin hüküm bulunmaması halinde, YK üyesi ancak bir faaliyet yılı için seçilmiş olur (TTK m.362/1).

16. İşletme konusu kamu hizmeti olan AŞ'ler, esas sözleşmelerinde, hisse sahibi olmasalar da devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinden birine, YK'da temsilci bulundurma hakkı verebilir. Bu temsilciler için üç yıllık sınırlama bulunmamaktadır (TTK m.362/2).

17. Görev süresi dolan YK üyelerinin yetkileri sona ermekle birlikte, istisnai olarak GK'yı toplantıya çağırma yetkisi devam etmektedir. YK'nın bu istisnai yetkisine bir süre sınırı getirilmemiştir. Hatta AŞ aleyhine organ yokluğu nedeniyle dava açılrsa da, YK'nın GK'yı toplantıya çağırma yetkisi bulunmaktadır (TTK.m.410/1)

(DEVAMI GELECEK SAYIDA)

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI:

Beyaz Ekmeği Piyasadan Kaldırmak

Ekmek üzerine görüşlerimi dile getirdiğim "Önce Ekmekler Bozuldu!" ve "Sağlıklı Ekmek Üzerine" adlı yazılarımda ve TV Kanallarında özetle şunları belirtmişim:

- Beyaz ekmeğin kanseri tetiklemektedir.
- Beyazlatmak, hacim artırmak ve dayanıklılık süresini uzatmak amacıyla üretim aşamasında çok yoğun biçimde eklenen katkı maddeleri sağlığa önemli sorunları yaratmaktadır.
- Beyaz ekmeğin, şeker hastalığını tetikleyen birinci derecede bir etkidir, şeker hastalığının yanı sıra aşırı şişmanlığı da ortaya çıkarmaktadır.
- Beyaz ekmeğin, tokluk hissi yaratmadığı gibi önemli ölçüde israfa neden olmaktadır.

"Peki, ne yapmalı?" sorusuna karşı da şunları önermişim:

- Birincisi: Türkiye'de beyaz undan yapılmış ekmeklere "Sağlığa Zararlıdır" ibaresi yazılmalıdır.
- İkincisi: Evlerde tam buğday unundan yapılmış ekmeğin üretimi özendirilmelidir.
- Üçüncüsü: Türk Gıda Kodeksi, tam buğday unundan

yapılmış ekmeği önerecek şekilde değiştirilmelidir.

- Dördüncüsü: Yerel yönetimler tam buğday unundan yapılmış ekmeğe yönelmelidir.
- Beşincisi: Tohumlukta, hibrit buğday tohumu yerine, yeri buğday çeşitleri ile yerlilerden üretilmiş buğdaylar tercih edilmelidir.

Ekmek üzerine kaleme aldığım yazılara birçok gazete yazarı, okurum ve kimi fırıncılardan olumlu tepkiler aldım. Televizyonlara çağırıldım. Bununla birlikte yazılarıma ve konuşmalarıma olumsuz tepkiler de söz konusu oldu. Örneğin bir TV Kanalı'nda konuk ettiklerine pişman oldular, bir kanalda da yalan söylediğim iddia edildi.

Sağlıklı ekmeğin üretimi konusunda benim dışında da çok sayıda yazı yazıldı, yayın yapıldı ve platformlar kuruldu. Sonunda konunun önemini giderek algılayan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, geçtiğimiz yıl, 1 Temmuz 2012'den itibaren 'Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliği'ni yürürlüğe soktu. Tebliğ ile ekmekteki tuz oranının en çok yüzde 1.5 olması ve ekmeğin en az 65 ve daha yüksek kepek içeren ekmeçlik buğday unlarından üretilmesi koşulu getirildi. Ancak

yönetmeliğin yaşama geçirilmesinde sorunlar ortaya çıktı, daha doğrusu neredeyse uygulanmadı. Yönetmeliğe uygun ekmeğin yapmayan fırıncılar suçlu unculara atıldılar, uncular ise fırıncıları 'beceriksizlik'le suçladılar.

Ekmek konusu, geçtiğimiz günlerde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, 'Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası'nın başlatması dolayısıyla düzenlenen törende tekrar gündeme geldi ve Başbakan, "Beyaz Ekmeği Piyasadan Kaldıracağız" dedi. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da 'un tebliği' için yeniden harekete geçti. 2013 yılının ilk aylarında yayınlanması beklenen 'Un Tebliği' ile uncular, üretimlerinde daha fazla kepek oranı bırakmak zorunda kalacaklar.

Usta yazar, Yılmaz Özdil de ekmeğin üzerine kaleme aldığı 20 Ocak 2013 tarihli köşe yazısını sonlarken, "Başbakanımıza katılıyorum. Hatta alkışlıyorum" diyor. Akıl için yol bir. Özdil'in dile getirdiği görüşlere katılmamak olası değil. Konu üzerine biraz emek veren bir tarımcı olarak ben de, "Başbakan beyaz ekmeğin piyasadan kaldırılması konusunda doğru bir yaklaşım içindedir ve sonuna değin desteklenmelidir." diyorum.

Yabancılara 2 Bin Civarında Konut Satıldı

Mütekabiliyet Yasası, yabancılara konut satışına doping etkisi yaptı. 8 ayda ağırlıklı olarak Körfezli yatırımcılar Türkiye’den 600 milyon dolarlık ev aldı. Oturma izniyle birlikte 10 milyarlık satış olabileceği iddia ediliyor.

Mütekabiliyet Yasası’nın yürürlüğe girdiği 18 Mayıs’tan bu yana, yabancılara 2 bin civarında konut satıldı. Dev gayrimenkul şirketleri satıştan 600 milyon dolarlık ciro elde etti. Tapu devri yapılmayan maket satışlarıyla birlikte bu rakamın 4 bine çıkacağı tahmin ediliyor. Yabancıya mülk satışının önünü tıkayan oturma izninin çözülmesi durumunda rahatlıkla 30 binlere çıkılacağı öngörülüyor.

İLK SIRADA İRAN VAR

8 ayda toplam 848 bin 584 metrekare taşınmaz satıldı. İran’dan 171, Azerbaycan’dan 170, Kuveyt’ten 166, Irak’tan 116, Suudi Arabistan’dan 110, Suriye’den 53, Türkmenistan’dan 20, Libya’dan 15 ve Katar’dan 13 kişi taşınmaz satın aldı.

ASIL ETKİ 2013 SONUNDA

Sektör temsilcileri mütekabiliyetin asıl etkisinin 2013’ün ikinci çeyreğinden sonra görüleceğini bekliyor. Bu alanda yapılacak değişikliklerle orta vadede satışların yıllık 5 milyar dolara, uzun vadede ise 10 milyar dolara çıkacağı öngörülüyor. Arap Ülkeleri ve Türk Cumhuriyetleri Gayrimenkul Yatırımcıları Derneği Başkanı Abdullah Çiftçi, Araplar’ın Türkiye’den konut almak için oturma sürelerinin uzatılmasını beklediğini belirtti.

Çiftçi, “Bu yasa Türkiye’den sonra çıkarılan İspanya, 160 bin euroluk konut alana 5 yıl oturma izni veriyor. Birçok ülke değişik formüllerle parası olan yatırımcıyı çekmeye çalışıyor” dedi. Araplar’ın yaşadıkları iklim

ve kültürel özellikler nedeniyle yavaş hareket ettiklerini anlatan Çiftçi, şunları kaydetti: “Marttan itibaren satışlar artmaya başlar. Potansiyel yüksek. 1 milyona yakın konut stokumuz var. Ancak düzenlemelerin devamı gelmeli.”

Yeni Yükselen Meslek: NETWORK

Dergimizin bu sayısında günümüzün yükselen mesleklerinden Network Marketing sistemini ele aldık. Bu meslekle ilgili binlerce kişiye eğitim vermiş olan Eray Öke, hangi meslek gurubundan olursa olsun herkese kapıları açık olan bir meslek olduğunu söylüyor. Biz de Network Marketing ile ilgili merak edilen her şeyi 8 yıldır bu sektörde yer alan Eray Öke'ye sorduk. Gerçekleştirdiğimiz söyleşiyi ilginize sunuyoruz.

SÖYLEŞİ: Esin Taşdemir

Öncelikle Network Marketing nedir?

Network Marketing 21. yüzyılın ticari modeli olarak gösterilmektedir. Firmaların hiçbir aracı kurum (ithalatçı, ihracatçı hatta reklam dâhil) kullanmaksızın ürünlerini doğrudan tüketicilerine ulaştırdıkları, dolayısıyla aracılardan olmaması sebebiyle ürün/hizmet maliyetlerinin çok daha düşük olduğu bir sistemdir.

Neden Network Marketing?

Network; insanlar, firmalar ve ekonomik gelir açısından çok önemlidir. Risksiz olması ve işinizi kurarken herhangi bir sermaye gerektirmemesi en önemli etkenlerden biridir. Bireylere eşit iş hakkı ve kazanç fırsatı sunması da tabii ki çok önemlidir. Kazanç

ve kariyer sınırsızdır ve tamamen bireysel performansa ve yönetim becerilerinize dayanır. Ülkelerin istihdam sorunları üzerinde ise ciddi çözümler getirmektedir. Devlet politikaları ise düşünüldüğünün aksine vergi mevzuatı açısından Network Marketing Firmalarını ciddi şekilde destekler çünkü Legal Network firmalarında fatura kesilmeksizin ürün teslimi yapılmadığından firmanın vergi kaçırma şansı kalmamaktadır.

Network Marketing Yasal mıdır?

Network Marketing için geçerli yasa (3239 sayılı kanun), bireylerin kazançları serbest meslek kazançları kategorisinde değerlendirilmekte olup, vergiden

muafittir. Mali açıdan hiçbir sıkıntı söz konusu değildir. Günümüzde taklitçilik başlı başına bir Pazar haline gelmiştir. Network işi de maalesef taklitçilere büyük paralar kazandırmakta, illegal firmalar tarafından bir kılıf olarak kullanılmaktadır, ancak bu firmaların ticaretlerinin uzaktan yakından Network Marketing Sistemi ile alakası yoktur.

Yasal Network Firmaları ile İlegal Firmaları birbirinden ayıran en önemli özellikler nelerdir?

Yasal olmayan sistemlerde ürün satışı yoktur. Ancak sistemi yasal gibi göstermek için sözde ürün ya da hizmetler hazırlarlar. Bu ürün ya da hizmetler kalite garantisi olmayan, her yerde bulunabilecek, niteliksiz ürünlerdir. Ancak bu şekilde çalışan hiçbir firma, network firması değildir. Network'te ürün kaliteli, benzersiz, uluslararası standartta, kalite belgeleri bulunan bir içeriğe sahip olmalıdır ve ürün ticareti/satışı esastır. Yasal olmayan sistemlerde katılım maliyetleri oldukça yüksektir. İşin devamlılığı mümkün olmadığı için gelirlerini ilk katılım ücretlerinden elde ederler. Ve katılımcıların kariyer ve kazanç planında üstlerini geçmesi söz konusu değildir. Legal Firmalarda ise hem gelirden hem kariyerde sponsorları geçmek mümkündür. Herkes kendi ticaretinin kazancını elde eder.

İlegal firmaların giriş yapmış

oldukları ülkelerde Genel Müdürlük binaları, vergi kayıtları bulunmaz. Dolayısıyla ürün ya da hizmetlerine fatura kesmezler buna bağlı olarak da, ürün iadesi ya da hizmet iptali söz konusu değildir. Legal Firmalar girmiş olduğu her ülkenin norm ve standartlarına uygun olarak ürün ve hizmetlerine onay alır, o ülkenin vergi mevzuatına uygun çalışırlar. Her ürün alımında fatura keserler, vergi öderler, tüketici hakları yasasına göre minimum 30 gün iade garantisi ve %100 müşteri memnuniyeti ile çalışırlar.

Network firmaları, ürünlerini tüketici ve distribütörlere, piyasadaki emsallerinin daha altında fiyatlara verirler. Genelde bu ürünler de kendi üretimleridir. İlegal firmalarda piyasadan toplanan ürünleri değerinin çok üzerinde fiyatlara satarlar ve üretim güçleri yoktur.

Bu sistem ile kazanılan sıra dışı kazançları nasıl açıklıyorsunuz?

Network'te tek bir aracı, dağıtım kanalı vardır; o da firmanın katılımcıları, yani distribütörleridir. Aracılara verilecek olan klasik ticaret maliyetleri ise Network'te eşit ve adil bir pazarlama planı ile distribütörlere ödenir. Klasik ticaret maliyetleri çok yüksek olduğundan (ortalama olarak %75) firma bu payı dağıtım kanalını oluşturan kişilere dağıttığında distribütörler oldukça yüksek kazanç elde eder.

Peki bu sistemlerde başarısız olmak ya da ciddi maddi zararlara uğramak mümkün müdür?

Network firmaların ürün alımları sınırlıdır, istesenez de fazla adet ya da meblağlarda ürün alamazsınız. Kaldı ki bu sistemde stok yapmanıza da gerek yoktur. Firmalar temsilcilerini bu konuda zaten uyarır. Ancak bu sistemlerde kişilere bağlı olarak birçok usulsüzlük yapılabildiğinin farkındayız. Dikkat edilmesi gereken konu firmanın size ilk başta sunmuş olduğu kurallar ve şirket ilkelerini iyi anlamaktır. Yani sizi firma ya da iş ile tanıştıran kişilerden çok firmanın kendi sistemini öğrenmek gerekmektedir.

Başarısız olmak konusuna gelince sermaye gerektirmeyen bu sektörde tabi ki her alanda olduğu gibi bilgili olmak şart. Yeni bir alan ve bu alanda kendinizi geliştirmek

zorundasınız, aslında ülkemizin en büyük problemi eğitim yılları bittikten sonra insanların kendini geliştirmek için bir şeyler yapmaması. Zaman hızla ilerliyor ve bundan 10 sene önceki teknoloji ile şimdiki arasında çok ciddi farklar var. Biraz da girişimci zekaya sahip olmak gerekir. Maalesef ülkemizde kendi işini yapmış ama maddi sıkıntı çeken yine de eski düşünce yapısından kurtulamayan biraz da ego sahibi insan sayısı oldukça fazla ama incelemek gerekirse de klasik ticaretle uğraşan kaç kişi şimdi istediği konumda! Son 5 yılda açılan şirketlerin %85'i ilk beş yıl içerisinde kapatılıyorken inatla bu alana yatırım yapmak neden! Bunu anlamış değilim. İşte en büyük problem bu, sektörde kendini yenilemeyen, yeteri kadar istek göstermeyen, egosunu yenemeyen insanlar başarısız olacaktır. Yoksa başarısız olma şansı asla yoktur.

"KAPILAR HERKESE AÇIK"

Networkçü kimdir? Herkes "Networkçü" olabilir mi?

Elbette olabilir, bugün Donald Trump (iş adamı - yatırımcı) gibi kişilerin de sanat camiasından iş dünyasından hatta doktorlar ve avukatların bile içerisinde bulunduğu bu yeni yükselen iş modelinde herkese kapılar açık, aslında en güzeli de bu sınıflandırma olmaması.

Hep iş modelinden bahsettik, peki sektör önemli mi?

Bu konuda artık firmalar hızlı

gelişen ve hızlı tüketen bir toplumun ihtiyaçlarını belirleme konusunda oldukça ivme kazanmış durumda. Wellness de bu alanda rakipsizliğini koruyor ve yılda 420 milyar dolarlık bir ciroya ulaşmış durumda. Ön görülen insanların bu alanda daha çok harcama yapacaklarını, kaliteli ve sağlıklı ürünleri tercih edeceklerini, tüketicilerin daha dikkatli ve bilinçli olacaklarını belirtmekte. Benimde bundan önce ticaret alanım hızlı tüketim alanı olmadığı için zor bir döngü içersindeydi ama şimdi hızlı tüketim alanında olmanın avantajını yaşıyorum, sonuç olarak insanlar asla tüketimi terk edemeyecek, bir de burada firmanızın ürünleri kişilere hitap ediyorsa ve de memnun kalıyorsa zaten müşteriler kendi aralarında memnuniyetini anlatınca kendiliğinden büyüme yaşıyor. Bu da siz olsanız da olmasanız da işleriniz büyümeye devam ediyor demektir. Sonuç olarak networkte yaptığınız her şey size ömür boyu verilmekte, bu her ay katlanan bir sayı anlamına geliyor.

Sonuç olarak bu bir ticaret ve risk almadan büyüebileceğiniz sizi marka haline getirebilecek bir alan, bu yüzden şu anda üniversitelerde öğretiliyor, birçok firma bu alana kayıyor. Hatta birçoğumuz buradan faydalanıyoruz. Önümüzdeki yıllarda şu an ortalamaları %85 E-ticaret daha fazla yaygın hale geleceğine göre ki bu şu anlama geliyor insan gücüne talep azalacak, bence şimdiden iyi bir araştırıp bu sektörde yerimizi almak gerekiyor.

Network Marketing hakkında ünlüler neler söylediler?

Warren buffet (iş adamı)
Bir çok network firmasını satın alarak; "Bugüne kadar yaptığım en iyi yatırımlar."

Donald Trump (iş adamı - yatırımcı)
Trump'a Tonight Show'da soruyorlar;
"Herşeye sıfırdan başlamak zorunda kalsaydın ne yapardın?"
Cevabı; "Network Marketing! Network'ün kişinin finansal özgürlüğüne açılan kapının anahtarı olduğu kanıtlanmıştır"

Robert Kiyosaki (İş Adamı,

Eğitimci, Yazar)
Network Marketing, insanlara çok küçük risk ile sonsuz gelir sahibi olmanın kapısını açan sihirli bir anahtardır."

David BACH (Ünlü İş Adamı)
"Ekonomi dergisinde Warren Buffet'in doğrudan satışa yatırım yaptığını duyunca, galiba bir şeyleri kaçıyorum diye içimden geçirdim."

Les Brown (Ünlü Konuşmacı)
"Network Marketing diğer sektörlerle nazaran en çok milyoner çıkartan sektördür."

Araştırmacı-Yazar Rıza ZELYUT:

“Bugün Konuşulan Osmanlı ile gerçek Osmanlı bir değil”

Tarihçiler Esirciler Hanı'nı bugüne kadar hep görmezden geldiler; adını anmaktan özenle kaçındılar. Araştırmacı-yazar Rıza Zelyut da Bilgi Yayınevi'nden çıkan Esirciler Hanı kitabıyla tarihin görmezden gelinen 'hayalet' hanını yazdı. Sadece Osmanlı'daki esir ticaretini değil 220 yıl öncesi İstanbul sokaklarını, şaraphanelerini, insanlarını ve harem hayatını da anlattı. Biz de Rıza Zelyut ile kitabını, Osmanlıyı ve çok tartışılan harem hayatını konuştuk.

SÖYLEŞİ: Deniz Toprak

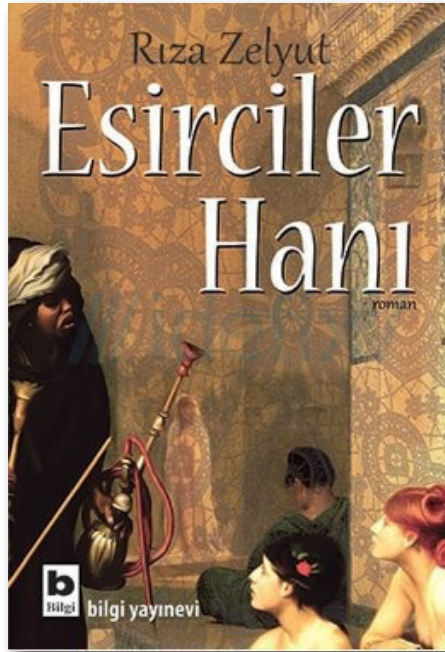
Rıza Zelyut denince ilk akla gelen “Dersim Olayı” ve “Alevilik” üzerine yaptığınız çalışmalar. Ama bu sefer Osmanlı tarihini anlatan bir roman yazdınız. Öncelikle bu romanın ortaya çıkış öyküsünü dinleyebilir miyiz sizden?

Günümüzde AKP iktidarı “Yeni Osmanlıcılık” fikrini yaratmaya çalışıyor. Bu akımının doğru anlaşılabilmesi açısından gerçek Osmanlıyı tanımak gerekiyor. Osmanlı yönetimi Topkapı'daki Kara Mustafa Paşa Köşkü'nü bir şerbethane olarak kullanıyordu; meyhanenin Osmanlıdaki ismi “şerbethane”ydi. Evliya Çelebi de seyahatnamesinde İstanbul'da binin üzerinde meyhane olduğunu yazmıştı. Osmanlı'daki rakamları tutturmak için bugünkü nüfusla kıyaslayarsak 30 bin meyhane olması lazım. Bu rakamları neden veriyorum; çünkü Osmanlı için eğlenmeyen, içki içmeyen bir dünya algısı yaratılmaya çalışılıyor. Bu görüş yanlıştır. Osmanlı'nın “kaymak tabakası” diyebileceğimiz üst tabakası en iyi şekilde eğleniyor, en iyi şekilde yiyip içiyordu. Ve bu tabakanın sarayında cariyelerle beraber iç oğlanlar hizmetli olarak çalışıyordu. Şimdi Osmanlı'nın Tayyip Erdoğan ve ekibinin söylediği gibi tamamen işi gücü din olan, sabah akşam oruç tutup namaz kılan

bir tabaka mı yoksa daha başka, daha dünyacı yaşayan bir tabaka mı olduğunu bilmek gerekli. Onun için bana ilginç gelen 3. Selim dönemi incelemek istedim.

“OSMANLI 400 YILDA 10 MİLYON ESİR GETİRTTİ”

Osmanlı devletinde kölelik nasıl başladı?

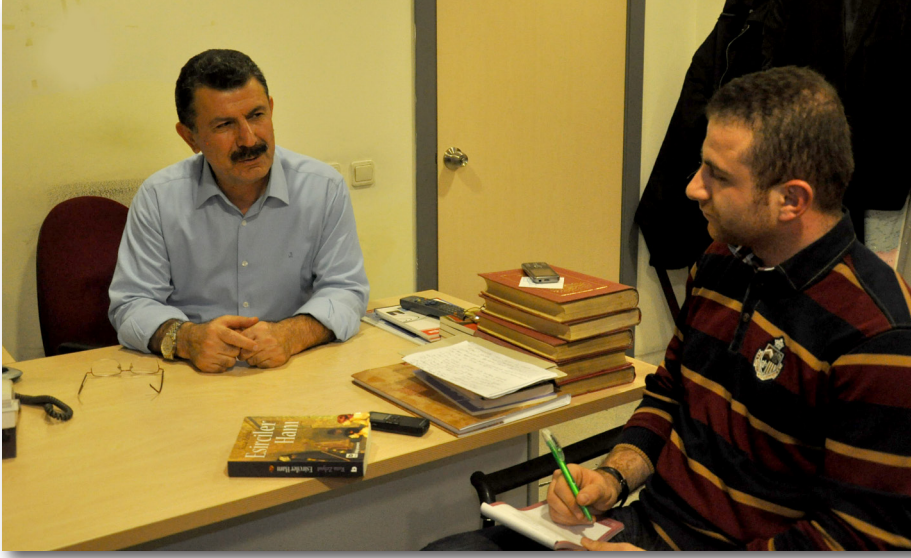

Osmanlı Balkanlara geçtikten sonra köleliğe başladı. Savaş için gittiği Balkanlarda 12-13 yaşla-

rındaki gayrimüslim çocukları alarak Müslüman yaptı. Bunların akıllı olanları devlet hizmetine, bir kısmı cariyeye olarak saraya, bir kısmı Yeniçeri ordusuna, bir kısmı ise tarlaya çalışmaya gönderilerek hayatın birçok alanında kullanılmaya başlandı.

Devlet yönetiminde en üst noktaya kadar gelen bu devşirme devlet adamları Anadolu halkına çok zulüm yaptı. 16. yüzyıldan itibaren de isyanlar baskı ve sömürü sonrası patlak verdi. Hatta kitapta da 3. Selim'in çevresindeki devşirme devlet adamlarına sert çıkışını ve “tamam Türkmenler çok iyi olmaya bilir ama bu devleti de onlar kurdu” demesini okuyacaksınız.

Osmanlı'da dışarıdan esir olarak tahminime göre yılda 25 bin kişi getiriliyor. 400 yıllık süreçte 10 milyona yakın köle dışarıdan getirilmiştir diyebiliriz. Bunlardan bazıları zamanla aile kurarak hayatın içine katılmıştır. Günümüzde birçok kişi kölelerini kazıdığına buradan geldiğini öğrenecektir. Devlete bakacak olursak esircilik sisteminin teşvik edildiğini görüyoruz; çünkü vergi olarak buradan ciddi maddi kazanç sağlıyor. Kölelikle Müslümanlar köle olamayacağı için gayrimüslimler içinden alınan kız ve oğlanlar devşirilerek Müslüman yapıyor ve cariyeye veya hizmetkâr olarak kullanılıyor.

Kitapta “Gulamperest” bir Osmanlı’dan söz ediyorsunuz. Bunu biraz açar mısınız?

16. yüzyılda Osmanlı’da gulamperestlik almış başını gitmiş. ‘Gulam’ın anlamı köle demektir ve gulamları kullananlara da ‘gulamperest’ adı verilir ki bunun Türkçe karşılığı; “oğlanlı”dır. Osmanlı erkek toplumu gözünde gulamperestlik pek de kınanan bir iş sayılmazdı. Üstüne üstlük böyle hayatlarını kazanan oğlanlar; Osmanlı’da bir “esnaf” takımı kabul ediliyorlardı. Şimdi bunlara baktığımızda biz hangi Osmanlı’yı örnek alacağız; Gulamperest Osmanlı’yı mı? Bursa’ya sürgüne gönderdiği gelinin yanındaki çocuğu boğduran Kanuni Sultan Süleyman’ı mı? Yoksa daha insancıl olan bir yapıyı mı?

“SİLİVRİ ZİNDANI OSMANLI ZİNDANLARINDAN DAHA KÖTÜ”

Peki, İslamiyet’e göre kölelik yasak değil mi?

Sünni İslam’a göre maalesef kölelik yasak değil. Buna esir denmiyor ama gulam ve cariye deniyor. Bu isimde esir kullanarak Sünni İslam devletleri köleliği meşru hale getirdi. Mesela halk tabasında esirci zihniyet yoktur. Ama yöneticiler arasında bu meşru kabul edilmiştir. Bunu da en yaygın şekilde kullanan da Osmanlı olmuştur. Esirciler Hanı denen yerde de romanda ayrıntılı olarak tasvir ediyorum, binlerce genç kız ve genç oğlan tutuluyor. Buraya gelen zenginlere satılıyor. Romanda da bir esir kız kızdandan yola çıkıp tarihi gerçekliği anlatmaya çalıştım. Bir Yeniçeri çocuğunun bu esir kıza âşık olması ve sonrasında

dönemin İstanbul’unu, kahvehanelerini, şaraphanelerini, sokakları, zindanlarını yazdım. Sonunda ‘Baba Cafer Zindanı’na uzandık. Şimdiki Silivri zindanıyla Baba Cafer Zindanı’nı karşılaştırsak bugünkü koşulların daha ağır olduğunu görürüz. Çünkü eskiden zindanlarda yüz yüze konuşma, kaynaşma vardı. Şimdi tek kişilik hücre yapıp bunu ortadan kaldırmaya, zindan-kilere daha ağır bir mahkûmiyet yaşatmaya çalışıyorlar.

Esirciler Hanı romanınız için tarihsel yaniyla beraber bir belgesel çalışması tadında olmuş diyebilir miyiz?

Bu roman sadece tarihi olaylar üzerine kurulu değil tabii. Okuduğunuzda göreceksiniz ki dönemin yaşam biçimi, kılık kıyafet yapısı, evlerin mimarisi gibi tüm ayrıntıları ince ince işledim. En basit örnekle 220 yıl önce Beyazıt Meydanı’nda ne görebileceklerini verdim. Ardından Kapalıçarşı’ya girdiğinizde hangi meslek grupları bulunuyor, hangi mallar satılıyor tanık olacaksınız. Mesela romanda bir çengi tasvir ediyorum. O dönemde bir çengi nasıl oynar, neler takar, nasıl dans eder diye ince ince anlattım. Bu ayrıntıları yakalamak için birçok kaynağı inceledim. Bulamadıklarımı minyatürlere baktım ve oradan özellikle inceleyip bunları kitaba aktardım. Sadece bunlardan da yetinmeyip Osmanlı’yı ayrıntılı inceleyen Batılı yazarların eserlerini de inceledim. Örneğin Osmanlı’da yeni topçu birlikleri kuran Baron de Tott aynı zamanda anıları yazarak Osmanlı’nın o dönemki tarihine ışık tutmuştur. Bu romanda on-

dan da alıntı yaptım. Yani Esirciler Hanı romanı özetle kuru bir tarihi roman değil aynı zamanda o dönemin belgesel çalışması oldu. Esir ticareti Osmanlı yandaşları tarafından görmezden veya gösterilmezden gelindi. Ben romanımda bunu çok ayrıntılı bir şekilde işledim. Romanda göreceksiniz iki tane esircilik üzerine yazılmış destan var. Bunlar çok önemli orijinal belgeler.

“OSMANLI’DA EŞCİNSEL İLİŞKİ YAYGINDI”

Son günlerde Osmanlı harem yapısını çok tartışılır oldu. Osmanlı’daki harem bize kısaca anlatabilir misiniz?

Roman Laz esircilerin Esirciler Hanı’na Gürcistan’dan bir kız getirmesini konu edinir. Bu kız İstanbul Kadısının karısına satılır ve orada harem hayatını ayrıntılı anlatmaya başlıyoruz. Kadı karısı Ayşe esir kızı lezbiyen ilişki için satın alır. Osmanlı’da kadın kadına eşcinsel ilişkiler yaygındır. Ben romanımda direk bunlar lezbiyendir demiyorum. Süreci ve bu kadınların neden böyle olduğunu ayrıntılı bir şekilde işleyip bu noktaya getiriyorum. Kadınlar haremde hapis hayatı yaşıyorlar ve birden fazla karısı olan kocaları uzun zaman ilgi göstermiyor. Bu kadınlar için başka bir yol köle kızlar oluyor.

İlerleyen zamanlarda başka kitap projeleriniz var mı?

Evet, var. Esirciler Hanı kitabında Osmanlı’daki esircilik hayatını ayrıntılı bir şekilde yazdım. Üzerinde çalıştığım kitap ise bunun devamı olacak ve sefer Osmanlı’daki isyanları temel alacağım. Yeni kitabımda 3. Selim tahttan indiriliyor ve yeni bir sürece giriliyor. Bu sefer romanda erkeklere kök söktüren baskın bir kadın karakter çıkacak.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

Bugünkü AKP hükümetinin göstermeye çalıştığı Osmanlı’nın aslında var olan gerçek Osmanlı’yla aynı olmadığını herkesin bilmesi gerekiyor. Bu kitapta da bunu gerçek ve birebir yaşanmış olayları romanlaştırarak anlatmaya çalıştım. Geçmişimizi en doğru ve tarafsız bir şekilde öğrenmeye çalışalım.

MALİYE BORÇ İÇİN SMS GÖNDERMEYE BAŞLIYOR

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Gelir İdaresi Başkanlığı'nca borçlu mükelleflerimize borçlarını hatırlatıcı SMS göndermeye başlıyoruz" dedi. Bakan Şimşek, Antalya'daki bir otelde Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından düzenlenen Vergi Dairesi Başkanlıkları Yıllık değerlendirme ve Hedef Toplantısı'na katıldı. Bakan Şimşek, 75 milyon insanın hakkını, hukukunu korumak için çalıştıklarını, bunların içinde girişimcilerin de olduğunu dile getirerek, ilk defa mükellefler için "Mükelleflerin hakları bildirgesi" yayınladıklarını, ilk defa vergi denetiminin standartlarını oluşturduklarını, ilk defa idareye karşı mükellefin konumunu muazzam şekilde güçlendirdiklerini bildirdi.

DEVLET TASARRUFLU AMPULLERİ BEDAVA DAĞITSIN

Marmara Üniversitesi Enerji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Uyar, enerji tasarrufu kültürünün oluşturulması için devletin atacağı adımların önemli olduğunu söyledi. Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği (EUROSOLAR) Türkiye Başkanı ve Marmara Üniversitesi Enerji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Tanay Sıdkı Uyar yaptığı açıklamada, yenilenebilir enerji kadar enerjinin etkin kullanımının da gerekli olduğunu savunarak, bir birimlik işin en az enerji tüketilerek yapılmasına karşılık gelen "enerjinin etkin kullanımı"nın tasarruftan farklı bir kavram olduğunu söyledi. Türkiye'de yaklaşık 17 milyon sokak lambasının olduğunu ve sokak aydınlatmasına yıllık 650 milyon lira ödendiğini aktaran Uyar, "Sokak lambalarının LED teknolojisine dönüştürülmesiyle yüzde 75 tasarruf sağlanabilir.

DÜNYA SOFRALARINA MAYDANOZ HATAY'DAN GİDİYOR

Hatay, yılda 4 defa hasat edilen maydanozuyla da iddialı. Türkiye'deki üretimin yüzde 36'sını karşılayan Hatay, Romanya'dan Singapur'a kadar dünyanın birçok bölgesine maydanoz ihraç ediyor. İklim şartları ve verimli arazileriyle hemen her ürünün yetiştirildiği Hatay, yılın 4 mevsimi toplanan ve salataların vazgeçilmezleri arasında yer alan maydanozuyla da iddialı. Verimli arazilerin yanı sıra üreticilerin bir karış toprağını değerlendirmek amacıyla evinin bahçesine bile ekimini yaptığı şifa kaynağı maydanoz, yurt içinde ve yurt dışında da büyük talep görüyor. Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Aydın Tüfekçi, yaptığı açıklamada, Samandağ ve İskenderun ilçeleri başta olmak üzere il genelinde 18 bin 500 dekar alanda maydanoz üretiminin yapıldığını söyledi. Geçen yıl ekilen maydanozdan 21 bin ton ürün alındığını ifade eden Tüfekçi, bu rakamla üretimde Hatay'ın Türkiye genelinde ilk sırada yer aldığını, burayı Balıkesir ve Mersin'in takip ettiğini vurguladı.

GENÇLER HİZMET SEKTÖRÜNDE ÇALIŞMAK İSTİYOR

Son 5 yılda sanayide çalışanların oranı 1,6 puan azaldı, hizmetler sektöründe çalışanların oranı 1,6 puan arttı. Sanayide çalışanlara 5 yılda 421 bin, hizmetler sektöründe çalışanlara 2 milyon 411 kişi eklendi. Türkiye'de istihdamın yapısı ekonomideki gelişmelere paralel olarak değişiyor. Sanayinin istihdama katkısı hız keserken hizmetler sektörü istihdamın lokomotifine haline geldi. İşgücüne katılan gençlerin değişen beklentileri ve sanayi yerine hizmetler sektöründe çalışmak istemeleri de bu süreci destekliyor. Türkiye İstatistik Kurumu hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre, Ekim 2007-Ekim 2012 döneminde sanayide çalışanların sayısı 421 bin artarak 4 milyon 732 bin oldu. Bu artışa rağmen sanayinin istihdamdaki payı yüzde 20,2'den 18,6'ya geriledi. Sanayi sektörünün istihdamdaki payı 1,6 puan azaldı.

“MUTLULUK YERDE PARA BULMAKTIR”

Daily Telegraph gazetesinde yayınlanan bir araştırmaya göre “Mutluluk, yerde para bulmaktır.” Birkbeck Üniversitesi’nde yapılan araştırma kamuoyuna özellikle bugün duyurulmuş çünkü bazı uzmanlara bakılırsa bugün yılın en stresli günü. Kışın hüküm sürdüğü, günlerin hala kısa olduğu, yılbaşı neşesinin kaybolduğu, yazın pek uzaklarda görüldüğü Ocak ayının üçüncü Pazartesi gününe, İngilizce’de depresyon anlamına gelen “blues” kelimesinden hareketle “Mavi Pazartesi” adı takılmış. Birkbeck’in psikoloji uzmanları ise kışa rağmen insanları mutlu edebilecek faktörleri araştırmış.

2012’NİN BORSADAKİ ŞAMPİYONU FENERBAHÇE

Geçen yıl sonunda piyasa değeri en yüksek kulüp şirketi Fenerbahçe AŞ olurken, Galatasaray AŞ’nin piyasa değeri yüzde 29,6 azaldı. Fenerbahçe AŞ, 1 milyar lirayı aşan borsa değeri ile geçen yıl sonunda borsanın en değerli kulüp şirketi oldu. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) verilerinden derlenen bilgilere göre, kulüp şirketlerinin borsadaki toplam değeri, geçen yılın son işlem günü olan 31 Aralık 2012 itibarıyla Ocak ayı sonuna göre yüzde 14 düşerek 2 milyar 55 milyon 237 bin liraya geriledi. 31 Ocak-31 Aralık 2012 tarihleri arasındaki dönemde borsadaki piyasa değeri en fazla düşen şirket Galatasaray Sınai ve Ticari Yatırımlar AŞ olarak kayıtlara geçti.

KURU KAYISI 300 MİLYON DOLAR GETİRDİ

Malatya’dan geçen yıl yapılan 101 milyon 540 bin 334 kilo kuru kayısı ihracatından, 298 milyon 301 bin 407 dolar gelir elde edildi. Malatya’dan geçen yıl yapılan 101 milyon 540 bin 334 kilogram kuru kayısı ihracatından 298 milyon 301 bin 407 dolar gelir elde edildi. Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri Malatya İrtibat Bürosu’ndan alınan bilgiye göre, Malatya’dan 2012 yılında başta ABD olmak üzere dünyanın 95 ülkesine kuru kayısı ihracatı yapıldı. Geçen yıl yapılan 101 milyon 540 bin 334 kilogram kuru kayısı ihracatından 298 milyon 301 bin 407 dolar girdi sağlandı. En çok ihracat yapılan ülke, 14 milyon 334 bin 624 kilogramla ABD oldu, buradan 44 milyon 652 bin 49 dolar gelir elde edildi.

YERALTINDAN SERVET ÇIKTI

Türkiye’de 2001 yılında başlayan altın üretimi, her geçen yıl artıyor. 2001 yılında 1,4 ton ile başlayan altın üretimi, 2006’da 8 ton, 2008’de 11 ton, 2009’da 14,5 ton, 2012 yılında ise 29,5 tona yükseldi. Böylece altın madenciliğinin başladığı 2001 yılından 2012 yılı sonuna kadar Türkiye’de üretilen altın miktarı 136 tonu geçti. Altın Madencileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Akdur yaptığı açıklamada, Türkiye’de altın madenciliğine son 20 yılda 2 milyar dolar yatırım yapıldığını, bunun 630 milyon dolarının altın madeni aramalarına, 1,4 milyar dolarının ise keşfedilen altın madenlerinin tesis ve işletme yatırımlarına harcandığını söyledi. Türkiye’nin dünya altın ticaretinde önemli bir konuma sahip olduğunu ifade eden Akdur, 1995 yılından 2012 yılına kadar yaklaşık 2 bin 700 ton altın ithal edildiğini ve karşılığında bugünkü rakamlarla 140 milyar dolar ödendiğini dile getirdi.

KAYITDIŞI 30 MİLYAR LİRAYI YUTUYOR

Devlet, asgari ücret dikkate alındığında, bu kişilerin kayıtdışı olması nedeniyle yıllık 30 milyar lira sosyal güvenlik primi ve vergi kaybına uğruyor. Kayıtdışı istihdam nedeniyle devlet, yıllık 30 milyar lira sosyal güvenlik primi ve vergi kaybına uğruyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hanehalkı İlgücü Araştırması Ekim 2012 sonuçlarına göre; esas işlerinden dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayan yaklaşık 10 milyon 123 bin kişi bulunuyor. Bu kişilerin 3 milyon 720 bini ücretli veya yevmiyelilerden, 3 milyon 6 bini kendi hesabın çalışanlardan, 256 bini işverenlerden ve 3 milyon 141 bini ücretsiz aile işçilerinden oluşuyor.

YATIRIMI EVE DEĞİL DEVEYE YAPIYORLAR

Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerindeki illerde yapılan geleneksel deve güreşlerine katılan şampiyon develer, 20 bin ile 500 bin lira arasında alıcı buluyor. Bir Yörük kültürü olan deve güreşleri Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde kasım ile şubat ayları arasında yapılıyor. Valilikler güreşlere, "Folklorik amaçlı ve güreşen hayvanlara eziyet edilmemesi" şartı ile izin veriyor. Güreşlerde görev yapan urgancılar, hayvanların eziyet görme ihtimali ortaya çıktığı anda develeri birbirinden uzaklaştırıyor. Genellikle 6 yaşlarında güreşmeye başlayan develer, 25 yaşına kadar güreşebiliyor. Deve sahiplerine, develerinin önceki yıllarda elde ettiği birinciliklere göre bin lira ile 20 bin lira arasında değişen oranda katılım parası, güreşlerde birinci olan deve sahibine ise kupa veriliyor.

MALİYE BAKANI İTİRAF ETTİ!

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, vergi oranı düşmesine rağmen Türkiye'nin dünyada en pahalı akaryakıt kullanan ülkeler arasında olduğunu açıkladı. Şimşek, serbest piyasa koşullarına göre oluştuğuna dikkat çekerek, "Rafineri fiyatlarının endeksle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamu tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirildi" dedi. Türkiye'nin Aralık 2012 itibarıyla dünya sıralamasında en pahalı akaryakıt kullanan ülkeler arasında yer aldığını kaydeden Bakan Şimşek, "Ancak bu zamana dek artan fiyatların aksine akaryakıt üzerindeki vergi yükü son 10 yıllık dönemde artmamış aksine azalmıştır" ifadesini kullandı.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŐVURULAR PATLADI

İşsizlik ödeneği için başvuran kişi sayısı, geçen yıl bir önceki yıla göre yüzde 26 oranında artarak 566 bin 475 oldu. Geçen yıl, işsizlik ödeneği almak için İŐKUR'a 566 bin 475 kişi başvururken, 347 bin 866 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazandı. Sigortalı işsizlerin, hizmet akdinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde İŐKUR birimlerine veya elektronik ortamda başvurulduğunda en az 600 gün çalışmış sigortalılar 180, 900 gün çalışmış sigortalılar 240 ve bin 80 gün çalışmış sigortalılar 300 gün süreyle işsizlik sigortası hizmetlerinden yararlanabiliyor. İŐKUR verilerine göre, 2012 yılında işsizlik ödeneği için başvuran kişi sayısı, bir önceki yıla göre yüzde 26 oranında yani 125 bin 237 kişi arttı. İŐKUR'a, işsizlik sigortası hizmetlerinden faydalanmak üzere 2012'de 566 bin 475 kişi başvurdu. İşsizlik ödeneğine en çok başvuru, Aralık, Kasım ve Ocak aylarında oldu.

YAŞ SEBZE MEYVEDE MISIR UMUDU

Türkiye Sebze Meyve Komisyoncuları Federasyonu Başkan Vekili Öztürk: Mısır'da Türk ürünlerine çok büyük talep var, özellikle sebze ve meyvedeki bu talebi fırsata çevirebiliriz. Türkiye Sebze Meyve Komisyoncuları Federasyonu (TÜSEMKOM) Başkan Vekili Halil Öztürk, Mısır'da Türk ürünlerine çok büyük talep olduğunu, özellikle sebze ve meyvedeki talebin fırsata çevrilebileceğini söyledi. Öztürk, gazetecilere yaptığı açıklamada, sektör temsilcileriyle birlikte Mısır'ın Başkenti Kahire ve İskenderiye'de temaslarda bulduklarını belirtti. Mısırlı işadamlarının ve firmaların Türkiye'nin ülkelerindeki pazara daha fazla girmesi gerektiğini aktardığını ifade eden Öztürk, "Mısır'da Türk ürünlerine çok büyük talep var, özellikle sebze ve meyvedeki bu talebi fırsata çevirebiliriz" dedi.

YENİ TTK KOBİ'LERE DESTEK OLMADI

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) Başkanı Nail Sanlı, düzenlemeyle birlikte TTK'nın ana felsefesinden uzaklaştırıldığını ve KOBİ'lerin kredi taleplerde karşılaştıkları zorluklar aynı şekilde devam edeceğini söyledi. Yaklaşık 10 yıllık hazırlık sürecinin ardından çıkarılan TTK'nın özellikle KOBİ'lerin denetimini öngördüğüne dikkat çeken Sanlı, "Düzenleme Türkiye'deki tüm şirketlerin denetimini kapsama alıyordu. Geçmişte 800 bin şirketin denetimi öngörülürken yapılan düzenleme ile bin 500- 2 bin civarında şirketin denetim altına alınabileceği ortaya çıkıyor" dedi.

KÖMÜR ÜRETİMİNDE BÜYÜK DÜŞÜŞ

Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) maden ocaklarından geçen yıl 1 milyon 457 bin 97 ton olmak üzere 2000'den itibaren en düşük kömür üretimi yapıldı. Kuruma bağlı Armutçuk, Karadon, Kozlu, Amasra ve Üzülmüş müessese müdürlüğü maden ocaklarında 2011'deki 1 milyon 592 bin 515 ton taş kömürü üretimi, geçen yıl 135 bin 418 ton azaldı. Geçen yıl ki 2 milyon 103 ton olarak programlanan üretimin gerisinde kalan kurum, en az üretimi 106 bin 445 tonla ekim ayında gerçekleştirdi. Bir önceki yıla göre 2012'de yer altından 921, yer üstünden 44 olmak üzere 965 kişinin emekli olduğu TTK maden ocaklarında 2000-2012 döneminde 23 milyon 838 bin 789 ton kömür üretildi.

JAPONYA'DA REKOR TİCARET AÇIĞI

Japonya'nın 2012 yılında 7 trilyon dolara ulaşan ticaret açığı rekor seviyeye çıktı. Çin ile yaşanan sınır anlaşmazlığı, güçlü Yen ve artan enerji ithalatı Japonya'nın 2012 yılında rekor ticaret açığı vermesine neden oldu. Japonya, 2012 yılını 6 trilyon 927 milyar Yen ticaret açığı ile kapattı. Bundan önceki rekor 1980'de 2.61 trilyon Yen olmuştu. Aralık ayında ise ticaret açığı 641.5 milyar Yen oldu. Aralık ayında 548.5 milyar Yen açık verilmişti. Aralık ayında ihracat yüzde 5.8 düşüşle 5.3 trilyon Yen. ithalat ise yüzde 1.9 artışla 5 trilyon 942 milyar Yen olarak gerçekleşti.

Zeynep Emeç-Kavalalı Ailesi

Kavala'dan İstanbul'a göç eden bir "beyaz Türk" ailesinin, Kavalalıların hikâyesi anlatılan... Ailenin büyük oğlu Hüseyin Kavalalı'nın üç kızından en küçüğü Nakime Çullu'nun gözünden aktarılıyor tüm yaşananlar. Bu "göç" hikâyesini Çullu'nun torunu Ali Selim Emeç'in eşi Zeynep Emeç derledi. Gelini olduğu Kavalalıların öyküsünü kaleme alan Zeynep Emeç, kitabın hazırlanışını şu sözlerle dile getiriyor: "Soğuk bir kış akşamı tanıştım kitabın kahramanı, eşim Ali'nin anneanesi Nakime Çullu'yla. Zamanın nasıl geçtiğini anlamadığım sohbetle Saraçhanebaşı'ndaki köşkün güzelliğini dinledim. O kadar güzel ve keyifli anılarla dolu bir hayattı ki, dinlemeyi doyamadım. O dönemde gazeteci olarak çalıştığım için bilgileri sadece beynime kaydetsem de bir süre sonra kâğıda dökmeye başladım..."

Semih Çetin-Bir İhanetin Öyküsü

"Bu bir anı kitabı değil, günlük hiç değil. Günümüzün 'Bekirağa Bölüğü'nü, yani Hasdal'ı ve sakinlerini yakından tanıyacağınız, Balyoz sürecinde ailece yaşadığımız üzüntülere, sevinçlere, kırgınlıklara, çokça da hayal kırıklıklarına şahit olacağınız gerçek bir öyküdür. Bir ihanetin öyküsü..." Emekli Tümamiral Semih Çetin, bu kitabı neden yazdığını bu sözlerle anlatıyor. Çetin, Balyoz davasında 18 yıl hapse mâhkum edildi. Savcılıkta, mahkemede ve Hasdal'da yaşadıklarını, kısacası davayı bütün yönleriyle "içeriden" kaleme aldı "Bir İhanetin Öyküsü" kitabında. Kaynak Yayınları'ndan çıkan kitap kısa sürede 4 baskı yaptı. Balyoz davası sürecinde yaşananların bütün çıplaklığıyla ortaya konulduğu kitapta, Semih Çetin bugüne kadar gün ışığına çıkmamış pek çok gerçeği de gözler önüne seriyor.

Salih Özbaran-Osmanlı ve Portekiz

Bu kitap, yönetim merkezlerinden binlerce kilometre uzaklıktaki Hint Okyanusu'nda kapışan zaman zaman anlaşma yolları da arayan iki İmparatorluğun yayılmasını, o yöndeki stratejisini ve çevresindeki yapılanmasını konu eden çalışmaların bir bileşiminden oluşmaktadır; Salih Özbaran'ın 1960'lı yıllardan beri sürdürdüğü incelemelerin esinlendirdiği yansımalarıdır. Tarihleri daha çok din merkezli düşmanlık üstüne kurgulanmış olan Osmanlı ve Portekiz İmparatorluk'larının yöre halklarına karşı benzer tarafları ve çıkarları da vardı: Açılma dürtüsü yaratan gâzâ, Sultanlığın-Kraliyetin kapılarındaki

çıklar beklen-tileri, ele geçirdikleri limanlardan ve yayıldıkları topraklardan bütçelerine kattıkları gelir aynı yöntemlerin ürünüydü. Özbaran, bir yanda Süleyman Paşa'nın Hindistan sahillerinden eli boş dönüşünü, Pîri Reis gibi ünlü bir denizci ve bilginin 80'i bulan yaşında Sultan fermanıyla giriştiği Hint seferi sonucunda kellesini kaybetmesi, okyanusta tüm gemilerini yitiren denizci ve coğrafya bilgini Şeydi Ali Reis'in kara yoluyla ülkesine dönmesini zorlayan Umman serüvenini ve padişahların ücretli askerleriyle egemenlik kurmaya çalıştıkları Arap ve Afrika dünyalarında karşılaştığı direnç ve doğa engellerini açıklamaktadır.

Metin Altıok'tan Zeynep'e Mektuplar

Edebiyatımızın "acıya kiracı" şairi Metin Altıok'un, kızı Zeynep'ten çok uzaktayken ona yazdığı mektuplar sadece sevginin ve dindiremediği bir özlemin değil; onun şiirinin de aracısı. Altıok'un mektupları kâh Bingöl'den gönderiliyor, kâh İzmir'den, "sevgili meleğine, biriciğine." Felsefe öğretmeni olarak atandığı Bingöl'den haberler verirken, iç dünyasının iniş çıkışlarını, sarsıntılarını, sitemlerini yine de en çok özlemini yazıyor Altıok. İçtenlikle yazıyor, ruhunu açıyor, onca uzaklıktan kızına ulaşmaya çalışıyor. Bu mektuplarda bir babanın duyguları, özlemleri olduğu kadar öldürülen Cavit Orhan Tütengil'e ne oldu sorusu da, kendi yaptığı Kibele heykelticiklerinin gözaltına alınışları veya Bingöl'ün yoksulluğu da var. Kısacası yalnız kalmış bir şairin dünyası. Şair Metin Altıok'un yanında, baba Metin Altıok'u da tanımak isteyenler için bu mektuplar eşsiz birer ipucu...

"Sevgili kızım, biriciğim; Uzun bir süredir sana mektup yazamadım. Nedenleri vardı. Aramızdaki kopukluk duygusal değil, bir iletişim kopukluğuydu. Senin için canımı bile verebileceğimden kuşkun olmasın. Özlemin taş gibi göğsümdede duruyor(...)"

The way of natural taste...

PAKTEL®
PRESENT®

MUTFAK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
PERAKENDE SATIŞ : www.paktelkitchen.com

Büro : İstoç Top.Çar. 2.Ada No: 26 Bağcılar - İstanbul Tel : 0 212 659 52 85 Fax : 659 11 22
Fabrika : Hoşdere Asfaltı Evren 2 Oto San. Sit. 22. Blok No : 6-7-16-17 Esenyurt - İstanbul
Tel : 0 212 672 10 84 FAX : 762 01 10 Web : www.paktel.com.tr E-Posta:paktel@paktel.com.tr

USİAD YIL 13 SAYI 55 OCAK 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

SURİYE POLİTİKAMIZ EKONOMİYİ NASIL ETKİLEDİ

Nazım GÜVENÇ:
"2013 Ekonomisi 2012'yi Aratacak!"

HASİAD BAŞKANI GÜLAY GÜL:
"SURİYE İLE TİCARETİMİZ SIFIRA DAYANDI!"

USİAD YIL 13 SAYI 57 AĞUSTOS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

YERLİ MALI KULLANALIM, KULLANDIRALIM ÜLKEMİZ GÜÇLENSİN!

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI:
Yerli Mali Haftası'nı Kutlamak Çağışılık ya da Nostalji mi

Prof. Dr. Cihan DURA: Türkiye Tasarruf Tuzağında

USİAD YIL 13 SAYI 52 EKİM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

ORTA VADELİ PROGRAM: "BATAN GEMİYİ YÜZDÜRME PROGRAMI"

Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA:
Kırsal Yoksullukla Savaşmada Stratejiler

İnşaat Mühendisi Dursun YILDIZ:
Stockholm'un Ekolojik Kentel Dönüşümü

USİAD YIL 13 SAYI 58 KASIM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

ZAMLAR BÜTÇE AÇIĞINA ÇÖZÜM MÜ

CHP Milletvekillerinden Derneğimize Ziyaret

Nazım Güvenc yazdı: AB 2014'e Kalır mı

USİAD YIL 13 SAYI 54 EKİL 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

KAPIMIZDAKİ TEHLİKE: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE GIDA KRİZİ

DİMES Genel Müdürü Ozan DİREN: "Ekonominin Gelişimi İçin Türk Tarımı Desteklenmeli"

USİAD YIL 13 SAYI 56 AĞUSTOS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

MADENSUYU KAYNAKLARIMIZIN YÜZDE 98'İ BOŞA AKIYOR

TZOB Başkanı Şemsi Bayraktar:
Çiftçi Zarar Eise Bile Vergisini Ödüyor

OSTİM Başkanı Orhan Aydın:
"Sivil offsetle cari açık %50 azalır"

USİAD YIL 13 SAYI 52 EKİM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU NELER GETİRİYOR

Prof. Dr. Cihan DURA:
BORÇLANMANIN ŞEYTAN ÜÇGENİ NASIL TAMAMLANDI

Abdi İbrahim CEO'su Candan Karabağlı:
"Yerli İlaç Firmaları Tek Tek Satılıyor"

USİAD YIL 13 SAYI 51 KASIM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

EURO'NUN VE BÖLGESİNİN GELECEĞİ KARANLIK

Maden Mühendisi Ümit Rağıp ÜNCÜ
BOR MADENLERİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜNÜ YAZDI

Kırmızı Et Üreticileri Birliği Başkanı Bülent Tunç:
"Halkımızın Hem Yerli Hem de Ucuz Et Yemesini İstiyoruz"

USİAD YIL 13 SAYI 50 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

800 BİN İTHAL MAL 10 BİN KİŞİYİ İŞSİZ BIRAKTI

Tapu ve Kadastro eski Genel Müdür Yardımcısı Orhan ÖZKAYA yazdı:
"2B İLE YENİ ORMAN TALANLARI DAHA DA HIZ KAZANCAK..."

Prof. Dr. Mustafa KAYMAKÇI:
"Süt İçtim, Dilim Yanmadı, Midem Bulandı!"

USİAD YIL 13 SAYI 49 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

YENİ TEŞVİK YASASI NELER GETİRİYOR

BOR MADENLERİMİZİ BEKLEYEN TEHLİKE

ONURSA GENEL BAŞKANIMIZ KEMAL ÖZDENİ SEVGİ VE ÖZLEMLE ANIYORUZ

USİAD YIL 13 SAYI 48 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

"SÜRDÜRÜLEBİLİR" BORÇLANMAYLA NEREYE KADAR

ÜNLÜ ARMATÖR GÜNDÜZ KAPTANOĞLU'YLA SÖYLEŞİ

PROF. DR. KARABULUT:
"CARİ AÇIK GÖSTERGESİNDE KRİZ SINIRINI AŞTIK!"

USİAD YIL 53 SAYI 47 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

YENİ TİCARET KANUNU NELER GETİRİYOR

DOĞAN HASOL DEĞERLENDİRDİ: İSTANBUL'A 3. KÖPRÜ GEREKLİ Mİ?

BUYUK LİDER DENKTAŞI SONSUZLUĞA UĞURLADIK

USİAD YIL 13 SAYI 53 KASIM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

2011 EKONOMİSİNE BAKIŞ 2012'DEN BEKLENTİLER

HAZIR YEMEK SEKTÖRÜNDE NELER OLUYOR

YERLİ MALI NOSTALJİ DEĞİL, ZORUNLULUKTUR

USİAD YIL 13 SAYI 51 KASIM 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

BÜYÜYOR MUYUZ BATIYOR MUYUZ

SAVUNMA SANAYİNDE MİLLİLİĞİN ÖNEMİ

TÜRKİYE'NİN YENİ KIBRIS POLİTİKASI

USİAD YIL 13 SAYI 50 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

Madencilik Sektöründe Neler Oluyor?

Türkiye'de Hayvancılığın Geldiği Son Nokta

Yavru Vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

USİAD YIL 13 SAYI 50 MAYIS 2012
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANİDİR

2010 Türkiye'sinde Yaşanan Gelişmeler ve 2011'e Bakış

- Krizden Çıkış ve İşsizliğe İlişin Yerli Malı Kullanalım!
- 2010 Yılında Sanayi ve Teknolojimizdeki Gelişmeler ve Gelecek İçin Öneriler